

agni hangv.
ari hangv.
ofon hangv.
negrammofon.
nepi hangverseny.
etésnapjára.
mán dalok. — 18:
kisérettel. — 20:

Új hírek

re ca 1500 liter
literig irtartalom-
kat. Citron Fülöp,

terem! Rendkív.
nes kiszolgálás. A
át készítményeim.
luj, Calea Reges-

orvostanhallgató,
et, francia, vala-
órákat adna la-
zás ellenében. Cim

söröndü ellátást
nyitthón. Minden
nemét, francia tár-
gatóknak külön
niu 3.

En olcsó

Vásár

%

Illitás

ger munkásai

börtön
zony mega fia
man elsülyedése
köve
al
gazságok élete
t és ember
etés a természet

megmentése

öngyilkossága

ástan
nyiség eredete
szichoanalízis

etek keletke-
tünése

a és a patho-

lmi kérdés
filizáció bukása

ok
45
45

tul
nővények

y anyagok
atom

tehát vagyok
m Amerikában

forradalma
szeretnek

kol járó Tar L.
állangó

áért, humoros

non
ny
at
hat

áték
mbrosine

et könyvosztályá-
tel vagy az összeg
mellett szállítunk.

XIV. EVF. * SZAM 7
HOLÓZSVAR, 1931
január 10 Szombat
5691 EV

Az Uj Kelet
és bűnsági
na
Cikkekink
forrás megj

Kéziratokat
megőrzésükre nem vállalkozunk

Ramsetter Robert

BUDAPEST

Ara 5 lej

ELLET

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (v. Brassai
ucca) 10 szám. Telefon 9-77

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Félévre . . . . . 600 lej
Negyedévre . . . . . 320 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Egy évre 10 dollár

Hirdetések tarifa szerint
vétetnek fel

Arredukcio
és munkanélküliség

El kell ismerni, hogy napjaink meg-
homlott gazdasági rendjében, az elvisel-
hetetlenné vált válság és nyomorúság
közepette szinte gombamódra termelőd-
nek ki a legérdekesebb mentőgondola-
tok és utópiák. Mindig így volt ez, am-
kor az emberiség fejlődése válságos fá-
zisokhoz érkezett el. Atmeneti korszak-
ban élünk, amelyben a múlt módszerei
és esalhatatlannak hitt társadalmi és
gazdasági dogmái leszereltek, de egy
új világ konturjai még nem alakultak
ki. A mentőgondolatok amilyen számo-
sak, éppoly homlokegyenest ellentmon-
dók egymásnak. Vannak, akik a végső-
kig fokozott takarékoságban látják a
kivezető utat, mások éppen a takarékos-
ságban látják a fogyasztás és termelés
kriszisének egyik okát. Egyesek tulter-
melest emlegetnek, mások a togyasztás
kriszist állapítják meg. Egy véget nem
érő circulus vitiosus, egy körbefutó fo-
lyamat nyomasztó monotonijában ör-
lődnék idegeink s a veszély szinte órá-
ról-órára való növekedésével egyenes
arányban pattannak ki az izgatott
agyköböl az egyedül üdvözítőnek gon-
dolt paeneceák.

Csaknem bizonyossággal állíthatjuk,
hogy az üdvözítő gondolatok és javas-
latok közül külön-külön és egymagában
álloan egyik sem állja meg a helyét a
valóságban. Mint ahogyan a krízis okai
is szintetikusak, éppúgy a krízis likvi-
dálására szánt eszmék és gondolatok is
csak szintetikus együttműködésben vezet-
hetnek célhoz. Minden országnak gazda-
sági szervezetsége, fogyasztásának mi-
kintje és mértéke — termelési és kul-
turai fejlettségétől függ és így minden
országban mások és mások azok a lehe-
tőségek, amelyek a válság enyhítésében
sikerrel alkalmazhatók.

Románia a maga még kezdetleges ter-
melési és fogyasztási viszonyai között
nem másolhatja le a sikerrel a nyugati
államok módszereit: ha boldogulni akar
s el akarja kerülni a közvetlen megrázó-
kódítások veszélyét, vagy ami még
ennél is súlyosabb lehet: a fiaskóval
járó kísérleteket, úgy a maga speciális
viszonyaihoz kell szabnia azokat a me-
tódusokat, amelyek enyhülést hozhat-
nak zilált gazdasági s ezzel kapcsolat-
ban zilált társadalmi és politikai viszony-
nyában. Románia, immár közhelyeszerű
megállapítások szerint, agrárállam, a
melynek ipara még csak most van ki-
alakulóban s nagyjában egy protekcio-
nált ipar pilléreire épült fel. Csak ter-
mészetes, hogy a bekövetkezett mező-
gazdasági világválság nemcsak a romá-
niai parasztság gazdasági helyzetét ren-
dítette meg, hanem a paraszti rétegek
közvetlen fogyasztására bazirozott ipari
termelést és kereskedelmet is. Miután
Romániában az agrárretegek gazdasági
helyzete határozza meg az ipari terme-
lés és fogyasztás helyzetét s így köz-
vetve az ipari munkásság életlehetősé-
geit is: magától értetődik, hogy e két
réteg boldogulásának és sorsának utja
is egyazon vágányon halad.

A gabona ára a mezőgazdasági válság
következtében Romániában is olyan mi-
nimumra csökkent, hogy alapjaiban ren-
dítette meg a gabonatermelés hasznos-
ságába és szükségességébe vetett hitet.
A paraszt nem tudja eladni gabonáját,
viszont ha eladja, olyan alacsony áron
kénytelen elkötyvetélni, hogy a még
mindig magas ipari árak mellett nem
képes fedezni legminimálisabb ipari
szükségeit sem. A parasztság nagy
tömegei ekként akarva, nem akarva ki-
kapcsolódtak a fogyasztásból, ami vi-
szont természetesen eredményezte
azt, hogy az ipari termékeket előállító
belföldi gyárak leépítették üzemüket s
máról holnapra hatalmasra duzzasztot-
ták az ipari munkanélküliek seregét.
Paraszt és munkás így találtak egymás
ra a teljes gazdasági bizonytalanság-

A vasgárda titkos szervezetét, a „Sárga Szakadé“-ot is leleplezték

Cuza ellen is merényletet akart
elkövetni a Vasgárda

Közéleti emberek házai ellen készültek merényletet el-
követni a „Sárga Szakadé“ tagjai. — A jasi sziguranca
szenzációs leleplezése a „Sárga Szakadé“ működéséről

Magasállású politikusok és pénzemberek pénzelték a vasgárdát

Bucuresti-Bukarest, január 9. (Az Uj
Kelet tudósítójától.) A földalatti anti-
szemita szervezetek ügyében folytatott
vizsgálatnak napról-napra újabb szen-
zációs eredményei vannak. Zelea Cod-
reanuak tegnapi számunkban közölt
körlevele arról tett bizonyosságot, hogy a
vasgárda az egész ország területére a
legveszedelmesebb összeesküvést szer-
vezte meg, amelynek céljaira misem vet
jobb fényt, mint a körlevélnek az a
pontja, amely az egyik zászlóaljnak rob-
banó anyagkészletéről kér felvilágosi-
tást. A belügyminisztérium és a kor-
mány amikor Socor Emil ellen a revol-
verlövés eldőrdült, még nem tudta az,
hogy milyen darázs-fészekbe nyult bele,
amikor a Mihail arkanyal egyesület
ellen megindította a vizsgálatot. A nyo-
mozás során feltáruló adatok szomorú
fényt vetnek arra, hogy hogyan tudtak
működni ezek a szervezetek ugyan-
akkor, amikor az ország haladott saj-
tója számtalanszor hívta fel a kormány
figyelmét a bűnös agitációra és azokra
a szervezetre, amelyek az egész or-
szágra kiterjedően építették ki sejtjei-
ket és sorozatos merénylettekkel zavart-
ták az ország nyugalmát és veszélyez-
tették állampolgárok életbiztonságát.

A nyomozás újabb eredményei nem-
kevésbé szenzációs részleteket derítet-
tek ki a vasgárda működéséről. Isme-
retes, hogy a vasgárda és a Keresztény
Nemzetvédelmi Liga, vagyis Zelea,
Codreanu és Cuza között évek óta dul
a harc. Zelea Codreanu az antiszemita
mozgalom taktikai módszereiben el-
távolodott Cuzaétól és a differenciák
hova tovább a legélesebb anta-
gonizmusra fejlődtek ki. A vasgárda
Cuza politikáját nem találta elég célra-
vezetőnek, agresszívnek, forradalmibb
megmozdulásokat akart, amit az utóbbi
hónapok egymásra következő szomorú
eseményei is igazolnak.

A jasi sziguranca tegnapi jelentést
küldött a sziguranca bukaresti vezér-

igazgatóságához, amelyben a vasgárda
egyik újabban felfedezett földalatti szer-
vezeték működéséről számol be. A
sziguranca névtelen feljelentés alapján
tudomást szerzett arról, hogy Jasiban
„Rapa Galbene“ (Sárga szakadé) név
alatt egy eddig le nem leplezett anti-
szemita terrorszervezet működik. A
sziguranca napok óta folytatja a nyo-
mozást, hogy a „Sárga szakadé“ iroda-
helyiségeit megtalálja. Tegnapi jötték
rá a sziguranca közegei hogy a szerve-
zet irodahelyisége egy épülő, de még
be nem fejezett palotában van. Az
egyik, még épülő lépcsőházban egy alig
látható tapétaajtó mögött találták meg
ezt az irodát, ahol abban a pillanatban,
amikor a rendőrség közegei beléptek,
néhány egyetemi hallgató tartózkodott.
A rajtaütésszerű leleplezés alkalmával
egész sereg adatot találtak. Ezek között
néhány tervrajz hívta fel elsősorban a
detektívek figyelmét. A tervrajzokon,
amelyek Jasit ábrázolták, egyes uccák-
ban néhány ház volt megjelölve. Ismert
jasi közéleti férfiak házait jelölték
meg ilyen jelekkel és

a jasi sziguranca főnöke nem kis
meglepetéssel konstatálta, hogy az
egyik ház nem más, mint az, amely-
ben Cuza professzor és családja
lakik.

Cuza ellen is merényletet
akartak elkövetni

A szigurancafőnök a meglepő fel-
fedezés után azonnal megkezdte a
„Sárga szakadé“ helyiségében talált
és őrizetbe vett diákok kihallgatását.
Az egész nap folyamán folytatott ki-
hallgatások szenzációs részletekre vetet-
tek fényt. A diákok egyike a kereszt-
kérdések sulya alatt beismerte, hogy

Cuzának a házat azért jelölték meg
a tervrajzon, mert merényletet
akartak ellene elkövetni.

A diák elmondotta, hogy a vasgárdá-
ba tartozó szervezetek február elejére
hívták össze országos kongresszusukat,

amikor a vasgárda az ország egész
antiszemita mozgalmának hegemoniáját
akarta megszerezni. Az egységesített
antiszemita párt elnökevé Corneliu
Zelea Codreanu akarták megválasztani,
de várható volt, hogy Cuza nem
lesz hajlandó békés uton megválni el-
nöki méltóságától. A vasgárda vezető-
sége elhatározta, hogy

ebben az esetben Cuzát meg fog-
ják gyilkolni.

A tervrajzon feltüntetett többi há-
zakra vonatkozólag is azt a vallomást
tette, hogy azok a vasgárda fekete lis-
táján szereplő emberek, akikre Cuza
meggyilkolása után került volna sor.

Társadalmi előkelőségek pénz-
zelték a vasgárdát

A „Sárga szakadé“ helyiségében
még több kompromittáló adatot talált-
tak. Kiderült, hogy ennek a szervezet-
nek Jasi számottevő egyéniségei tagjai.
Egy ügyvéd lakásán egy egész sereg
fényképet találtak. A sziguranca fel-
tette, hogy ezek a fényképek azokat
ábrázolják, akik ellen a vasgárda me-
rényletet akart elkövetni. Ugyanitt egy
ívet találtak meg, amelyen fel volt tünt-
tetve

azoknak a társadalmi előkelőségek-
nek és magasállású politikusoknak
a neve, akik az antiszemita moz-
galmat pénzesgélyekkel támogatják.

A sziguranca hivatalos kommuniké-
je szerint a „Sárga szakadéknál“ történt
leleplezések azt a hitet erősítik meg,
hogy az antiszemita terrorszervezetek
nem állnak messze a Socor ellen elkö-
vetett merénylettől.

Mahalache és Cădere államtitkár ma
újabb nagyfontosságú tárgyalásokat
folytattak a hatóságok vezetőivel és az
egész országra kiterjedő nyomozást
rendeltek el, annak megállapítására,
hogy a „Sárga szakadé“ című szer-
vezet az ország több részeiben is mű-
ködik-e, vagy sem.

ban, hogy ezáltal mint a farkába ha-
rapó kígyó, a bizonytalanság szorításá-
ba zárják be a kereskedelmet és magát
az ipart is.

Az ipari tőke a minimumra szorította
le a termelést, a kereskedő viszont még
a minimális termelés által előállított
áruikket sem tudja eladni. Kétség-
telen azonban, hogy a kereskedelem és
az ipar válságának már annyiszor ki-
fejtett okain kívül van még egy ok,
amely megnehezíti a mai helyzet enyhí-
tésének kilátásait. Annak ellenére,
hogy a kereslet és kínálat közkeletű tör-
vényei szerint a kínálat csökkenésével
egyesen arányban kell csökkennie az
áraknak is: ez az árcsökkenési folyamat
Romániában még nem következett be.
A kereskedők a nagyiparosokat okozzák
az árak szisztematikus csökkentésének
elmaradása miatt, a nagyiparosok vi-
szont a kereskedőket teszik felelőssé az
elmaradt árredukciónak. Az igazság
minden bizonnyal ebben a kérdésben is
valahol a középén van. S még valószí-
nűbb, hogy egy racionális árcsökkenési
folyamat csak akkor mehetne végbe, ha

a kereskedők és iparosok az egymás
ellen felhozott érvek helyett, inkább
közös szempontok szerint és az érdekek
összeegyeztetésével járnának el. Ez a
nagyiparnak és a kereskedelemnek egy-
aránt érdeke volna. A minimális, sőt
még annál is alacsonyabb buzaárak
mellett a paraszt csak minimális áron
szerezheti be ipari szükségleteit, miért
is a kereskedelemnek és az iparnak egy-
aránt érdeke volna, hogy csökkentett
áraival feljavítsa a csaknem katastrofá-
lis színvonalra lezülött fogyasztást s
így ismét a gazdasági vérkeringésbe
kapcsolja be azokat az elemeket, ame-
lyek a mai magas árak mellett fogyasztó-
képtelenek.

A munkanélküliség kísértete is egyre
több gondot okoz Románia gazdasági
és társadalmi életében. A munkaügyi
miniszter törekvései a munkanélküliség
enyhítésére kétségenkívül jóindulatúak.
A baj csak az, hogy a segélyezés, vagy
akár a minimális természetbeni ellátás
nem oldja meg gyökeresen a munkanél-
küliség kérdését és főleg: megnyugta-

tóan. Ezen a téren is merészebb kezde-
ményezésekre volna szükség és főleg
arra, hogy a fogyasztóképtelen paraszt-
ságot és a fogyasztóképtelenné lett mun-
kásság rétegeit közelebb hozzuk egy-
máshoz. Ez pedig úgy volna lehetséges,
ha a munkanélküliek tömegeit állami
intervenció, vagy bizonyos szövetségi
formában a paraszti ipari szükségletek
termelésére állítanák be. Ezáltal a pa-
rasztrétegek olcsó áruikkéhez juthat-
nának, viszont a munkanélküliségre
kárhözott munkások munkához
és megélhetéshez.

A gondolatok és utópiák tömkelegé-
ben, melyek mind a mai helyzet károsá-
nak és bizonytalanságának rémeit akar-
ják messze űzni, minden javaslat annyit
ér, amennyi a valóságban beválik belőle.
A kísérletek korszakában élünk s
bár nem minden kísérlet biztat er-
edménnyel, minden kísérletet meg kell
ragadnunk, nehogy az egyre jobban el-
hatalmasodó káros és bizonytalanság
végleg felőrölje idegeinket és egzisztén-
ciánkat. (s. l.)

A kolozsvári kereskedők népes gyűlésen foglaltak állást az üzletbérek leszállítása mellett

A város kereskedőinek impozáns gyűlésén az üzletbérek 25 százalékos csökkentését kéri. A jövő héten megindulnak a tárgyalások a háztulajdonosok szövetsége és Sfatul Negustoresc között

Cluj-Kolozsvár, január 8. Az Uj Kelet tudósítójától. Amint az Uj Kelet azt már megírta, a kolozsvári kereskedők rendkívül nagyjelentőségű mozgalomba kezdtek, amelynek célja az, hogy a bekövetkezett áresésekkel arányosan, a háztulajdonosok szállítsák le a kereskedők üzletbéreit is. A mozgalom a Sfatul Negustoresc kötött-szövött és divatárú kereskedőtől indult ki és már az első pillanattól kezdve tért hódított az összes kereskedők között. A Sfatul Negustoresc esütörtök esti gyűlésén foglalkozott a szakosztály előterjesztésével, mely a kereskedők nagy tömegét hozta el a Sfatul Negustoresc ülésére. Tuffli Richard, a Sfatul elnöke nyitotta meg a gyűlést és felvázolta annak célját. Hangsúlyozta, hogy az üzletbérek leszállítása eminens érdek, mely csak a kereskedők egyöntetű állásfoglalásával érhető el. Fekerte a kereskedőket, hogy kollégáik között minél nagyobb propagandát csináljanak a tervnek és hangsúlyozta, hogy ebben a kérdésben nagy szerep vár a sajtóra, amelynek a kereskedők eme komoly akcióját támogatnia kell.

Löbl Imre kereskedő szólal fel elsőnek, aki hangsúlyozza, hogy a mai üzletbérek irreálisak a katasztrófális árhuzanásokkal szemben, amelyek az utóbbi hónapokban az egész gazdasági életben megnyilvánult. Az üzletbéreket még abban az időben állapították meg, amikor még az árak is magasak voltak és így az üzletek is jobban prosperáltak. Szükséges tehát, hogy ma, amikor az árak estek, az üzletmenetek nehezebbek, az üzletbérek is eszkenjenek. Az üzletbéreknél az aranyvalutát szokták figyelembe venni. Ha ténylegesen az aranyvaluta lenne az alapja a házbéreknek, akkor jelentősen olcsóbbak lennének az üzletbérek.

Egy aranyvalutában 1200 koronás üzletbér ma 120 ezer lej, míg ha aranyvalutában számítanák, nem lenne több 66 ezer lejnél.

Javasolja, hogy a gyűlés küldjön ki egy bizottságot, mely az érdekelte felekkel tárgyalásokat kezdjen.

Érdekes vita indult meg Löbl Imre felszólalása után, melynek során dr. Sámuel Jenő, dr. Somogyi Miksa, Nirnberger Ernő, Bordan Jenő, Auslander Lajos, Mandula Jenő, Körösi Ákos, Albermann Lajos és Sándor Samu szólaltak fel. A felszólalások oda konkludáltak, hogy az üzletbérek leszállítására irányuló akció bizonyos rendszeresség alapján kell, hogy levezetessék. Leszögezték a felszólalók, hogy az üzletbéreket 2-3 évvel ezelőtti állapotok meg, amióta a közszükségleti cikkek árai 30-40 százalékkal estek. Ezzel szemben a különböző adónemek állandóan emelkedő tendenciát mutatnak és az oriai üzleti versengés és gazdasági krízis a jövedelmeket a minimum alá csökkentették.

Ebben a helyzetben szükségesnek tartották a felszólalók, hogy az üzletbéreket csökkentésük. Dr. Sámuel Jenő az üzletbéreknek 25 százalékos csökkentését kívánja elérni. Figyelemreméltó volt Mandula Jenő felszólalása, aki hangsúlyozta, hogy vannak kereskedők, akik túllépték egymást az üzletbérek drágításában. Amikor egy üzlethelyiség megüri, akadnak kereskedők,

akik az üzlethelyiségért versengve, mesterségesen emelik az árakat.

Szükséges volna, ha a kereskedők ebben a kérdésben is állást foglalnának és megakadályoznák az ilyen licitációt. Auslander Lajos javasolja, hogy a Sfatul választmánya foglalkozzon első sorban a kérdéssel és azután alakuljon meg a bizottság mely a városházán és a háztulajdonosok szövetségénél interveniáljon a bérek leszállítása érdekében. Körösi Ákos diplomatikus fellépésre inti a kereskedőket, hogy a mozgalom ne állítsa szembe egymással a háztulajdonosokat a bérlőkkel. Hangsúlyozza, hogy a jelenlegi viszonyok között egy 25 százalékos bérredukció volna a leghelyesebb.

Dr. Somogyi Miksa kijelenti, hogy a kereskedők terhei azzal is súlyosbodnak, hogy nemcsak a reájuk kirótt adó-

kat kell elviseljenek, hanem a háztulajdonosok által rájuk telt különböző illetményeket is. Szükségesnek tartja, hogy az üzletbérek redukiója a háztulajdonosok és kereskedők békés meg egyezése alapján történjen.

Vannak háztulajdonosok, akik megértve a nehéz helyzetet, minden kezdeményezés nélkül, a maguk jóvoltából szállították le lakóik béreit.

Nirnberger Ernő szükségesnek tartja, hogy amennyiben a tárgyalások nem járnának sikerrel, a kereskedők a tartományi igazgatósághoz forduljanak, mert az államnak is elsőrangú érdeke, hogy a nehéz viszonyok között élő kereskedők ne likvidálják üzleteiket, hogy

ezáltal mint adófizetők ne jöjjenek számitásba.

Tuffli Richard alpolgármester-elnök összegezte végül az elhangzott indítványokat. Bejelentette, hogy a Sfatul választmánya szerdán este fogja kijelölni azt a bizottságot, mely a városházán és a háztulajdonosok szövetségénél fogja előterjeszteni a kereskedők kérését.

A nagyfontosságú ügyre való tekintettel a Sfatul Negustoresc felkéri a kereskedőket, hogy jelenjenek meg a Sfatul helyiségében, ahol a tárgyalások megkezdéséhez szükséges üzletbér listát összeállítják. A kereskedők adataira a Sfatulnak szüksége van, miért is kéri tagjait, hogy a hivatalos órák alatt a titkári hivatalt az adatokról tájékoztassák.

Hatiegan, munkaügyi miniszter országosan szervezi meg a munkanélküliek segélyezését

A munkaügyi miniszter szerint a zsilvölgyi nyugalanságról elterjedt hírek tulzottak

Bucuresti-Bukarest, január 9. Hatiegan Emil munka- és népjóléti miniszter tegnap a sajtó képviselőit tájékoztatta a munkanélküliség ügyéről. A miniszter rámutatott azokra az intézkedésekre, amelyeket az utóbbi időben fogantatott és kifejtette, hogy a többmillió központi alapon kívül a helyi bizottságok létesítette alaplól történik a segélyezés, többnyire természetben. A központi segélybizottság egyébként e hét folyamán ülést tart és megállapítja a munka további menetét. Hatiegan kijelentette egyben, hogy a

Zsilvölgyéről elterjedt hírek tulzottak. Ottani közegeinek jelentése szerint mindenütt rend és nyugalom van. Ha szükségesnek mutatkozik, ugy személyesen fog odautazni, hogy az esetleges konfliktusokat elsimítsa.

A bukaresti lapok meglepéssel állapítják meg, hogy Hatiegan Emil az első munkaügyi miniszter, aki komolyan és nagy ambícióval foglalkozik a munkanélküliség problémájával és igyekszik azt nyugateurópai módon megoldani, vagy legalább is a megoldás közzelebbi vinni.

London legelőkelőbb szálloda portásai Oxfordban és Cambridgeben végeztek és csaknem kétfélmillió lejt keresnek évente

Két méter magasnak kell lennie a hotelportásoknak és nyolc világnyelven kell beszélniök

London, január 9. London igazi étterem város. A legjellemzőbb, legkarakterisztikusabb vonása a városkölösszűsnek, hogy tele van nagyszerű vendéglőkkel. Az angol élet igazi mozgása, vitalitása itt tapasztalható, itt látható a legközvetlenebbül, leghivebben. A lónesöt a legtöbb londoni ember étteremben költi el s a könnyű dinner után a nagyobb és kiadósabb support is többnyire étteremben, leginkább a nagy londoni szállodák „étterem-költevényeiben” fogyasztja el.

A szálloda szerepe tehát túlnő azon a kereten, amelyet a kontinensen betölt. Eppen ezért a személyzet is jóval többet keres mint a legtöbb kon-

tinensbeli szálloda személyzete. Főképpen a hotelportások azok, akik Londonban mesés jövedelmekhez jutnak. Ezek a jövedelmek természetesen: nem igen szoktak köztudomásúvá válni, csak akkor, ha kénytelen kelletlen — be kell vallani őket. Ez pedig adóösszeírásakor, adóbevallásakor szokott megtörténni.

Legutóbb Mr. Du Cann, a londoni szállodások és vendéglősök egyesületének egyik vezetője jelent meg az adókövető bizottság előtt és ott — vallott. Előadta mindazt, amit a szakmáról el kellett mondani. És közben — szenzációs dolgok derültek ki. Kitudódott, hogy az átlagos jobb hotel-

portás-kereset Londonban, évente 2000 font, ami körülbelül 1 millió hétésszezer lejnek felel meg. Ez azonban egyáltalán nem jelenti a — felső határt. A felső határ — a bevallás szerint — 4000 font évente. Emellett egy általában nincs túltengés hotelportásokban. Az oka ennek egyszerűen az, hogy — igen nehéz tökéletesen jó hotelportást találni. Annyi különleges és nehezen fellelhető tulajdonsággal kell rendelkeznie az ilyen embernek, hogy legalább olyan ritka, mint operettekben az igazán jó bonvivan.

A londoni ember megköveteli, hogy az előkelő nagy szállodák halljában legalább is két méter magas, kitűnő külsejű ember fogadjon. Ennek az embernek szép arcúnak, széles vállúnak és aranyos termetűnek kell lennie. Testtartásának, mozgásának, egy jó színészével kell vetekednie. Legalább hét-nyolc világnyelvet kell ismernie s a londoni szokásokkal tökéletesen tisztába kell lennie. A nagy londoni hotelportásai: alázatos kiszolgálók s egyben gögös nagyurak. Annyi emberismeret van bennük, amennyi száz freudista pszichológusban sincsen s ugyan úgy meg tudják becsülni az ugyan pennis rézpénzt, mint az ötvenfontos bankjegyet. „Kapásból”, szinte gondolkodás nélkül számítanak át minden valutát — angol valutára s tesznek olyan szolgálatokat embereknek, amelyeket csak olyan ember tehet meg, akinek ebben a kiismerhetetlen városban hosszú éveken át elsajátítható különleges ismeretei vannak.

Du Cann ur szerint, a Charing Gross — London egyik legforgalmasabb pontja — közelében van egy nagy szálloda, amelynek portása 4000 fontnál is többet keres évente s jövedelme egyáltalán nem ellenőrizhető.

De ilyen csak egy van — állapította meg a szakember — ám, ha volna több alkalmas ilyen ember, bizonyára alkalmaznák a többi szállodák. S bár az ilyen portás többet keresne, mint a többi, bizonyos, hogy többet is jövedelmezne a szállodának, mint a kevésbé minőségű portások.

Ez a magyarázata azután annak, hogy a jobb londoni szállodák portásai között — egészen kitűnő mulittal és iskolázottsággal rendelkező és igen jó családközből származó férfiakat találunk, akiknek a látóköre, műveltségi foka, egyenesen meglepő. Nemcsak, hogy egyetemet jártak, de — Oxfordban és Cambridgeben végeztek. És: büszkék a mesterségükre!

— Sztrájk fenyeget a német faiparban. Berlinből jelentik: A német faiparban sztrájk fenyeget. A munkaadók 8 százalékkal le akarják szállítani a béréket s a bérésökéntést a munkások nem fogadják el.

Megszervezik a munkaügyi bíróságokat, amelyek munkaügyi perekben fognak itélkezni. Mint emlékeztetés, a munkakamarák felállításáról szóló törvény úgy intézkedett, hogy munkaügyi perekben a kamarák lesznek hivatva elsőfokon itélkezni. A munkakamarák felállítása mindezeideig nem történt meg s így a munkaügyi minisztériumban szükségesnek látták, hogy az elsőfoku iparhatóságok tehermentesítése céljából, de még a nagyobb méretű szakzsűréség biztosítására, külön munkaügyi bíróságokat szervezzenek. Az idevonatkozó törvényjavaslat már elkészült s azt a legrövidebb időn belül benyújtják a parlamentbe, mely előreláthatólag rövidesen le is tárgyalja majd a javaslatot, úgy, hogy a munkaügyi bíróságok még a tavasszal meg fogják kezdeni működésüket.

A „LUX” égők

ma már minden márkával versenyeznek.

Kérje

kartellen kívüli

árjegyzékünket a romániai képviselőtől:

„Europa” Sighetul-Marm

Uj Kelet
hin tegna
rosban a
nak-utódlá
gyát. Sta
CFR igaz
lyezi az e
ban Iones
gyivadász
névét eml
is őt szer
tójának
Andrei me
neve is sz
arról, hogy
igazgatósá
állást. Eg
Polezu Mi
viselő szer
lése szerin
gatói széké

A CFR
befejeződöt
mérnököt,
a CFR ve
kérdették
az új vezé
vetkezőket

— Nagy
hogy kit n
igazgatójáv
olyan emb
tudja Vidri
ját, rendki
nek kell ler

Az nem
az új iga

mert egy
CFR-nél be
rekkel el tu
ha az üzlet
is ért, er
Vidrighin z
káját.

Madgearu
felajánlotta
autonóm in
sát, de V
visszautasít

Vidrighin
nyilatkozato
íróknak. Ki
a CFR-rel k
volt, mert a
CFR-nek jo
desre. A s
ben kötöttél
részről kom
le. A szerző
törvénytelen
— Az ho
ról lemond
tudható be,
és amelyet n
kívül felel
amelyett bet
ölbetett keze
egyébként n
rosan befoly

Stan Vidrighin nyilatkozik szerződésének felbontásáról és a CFR igazgatóságában végzett munkájáról

Megindult a harc Stan Vidrighin utódlása körül. Madgearu felajánlotta Vidrighinnek a halászáti autonóm intézet igazgatói állását, de Vidrighin nem fogadta el

Vidrighin kijelenti, hogy 2 milliós évi jövedelméről mondott le, amikor vezérigazgatói állását elfogadta

Bucuresti-Bukarest, január 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Stan Vidrighin tegnapi lemondása után a fővárosban a CFR volt vezérigazgatójának utódlása képezi az érdeklődés tárgyát. Stan Vidrighin lemondása a CFR igazgatójelöltek egész sorát helyezi az előtérbe. Utójaként elsősorban Ionescu Mihály tábornokot, a hegyivadász hadtest parancsnokának nevét emlegetik és állítják a király is őt szeretné a vasutak vezérigazgatójának székében látni. Hoisescu Andrei moldovai tartományigazgató neve is számításba került, de szó van arról, hogy Pretorian, a vasúti vezérigazgatóság elnöke is megpályázza az állást. Egy újabb jelölt jelentkezett Polezu Micsunesti kormánypárti képviselő személyében, aki a lapok közlése szerint szintén a CFR vezérigazgatói székébe szeretne ülni.

Nem kell feltétlenül szakember

A CFR igazgatóságának késő este befejeződött ülése után Negrutiu mérnököt, ki egyik tekintélyes tagja a CFR vezérigazgatóságának, megkérdezték az újságírók, hogy ki lesz az új vezérigazgató. Negrutiu a következőket mondotta az utódlásról:

— Nagyon nehéz probléma az, hogy kit neveznek ki a CFR vezérigazgatójává. Az új igazgatónak, ha olyan embert akarnak, aki folytatni tudja Vidrighin megkezdett munkáját, rendkívül nagy képességű embernek kell lennie.

Az nem feltétlenül szükséges, hogy az új igazgató szakember legyen,

mert egy elsőrangú szervezőerő a CFR-nél bőven található szakemberekkel el tudja végezni a munkát és ha az üzlethez és a takarékosághoz is ért, eredményesen folytathatja Vidrighin megkezdett tisztító munkáját.

Madgearu egyébként tegnap este felajánlotta Vidrighinnek a halászáti autonóm intézet vezérigazgatói állását, de Vidrighin ezt az ajánlatot visszautasította.

Vidrighin kijelenti, hogy szerződése törvényes volt

Vidrighin egyébként ma reggel nyilatkozatot adott a bukaresti újságíróknak. Kijelentette Vidrighin, hogy a CFR-rel kötött szerződése törvényes volt, mert a CFR autonómiája óta a CFR-nek joga van magánjogi szerződésre. A szerződést tanuk jelenlétében kötötték meg és abban mindkét részről komoly garanciákat fektettek le. A szerződés felfüggesztése tehát törvénytelen volt.

— Az hogy vezérigazgatói állásomról lemondtam, annak a hajszának tudható be, amelyet ellenem indítottak és amelyet már meg untam. A rendkívül felelősségteljes pozíciómban, amelyet betöltöttem, nem nézhettem ölbetett kezekkel ezt a hajszát, mely egyébként munkaképességemet is károsan befolyásolta. Az a munka, amelyet

Ovadékképes

könyvgyűnőket ERDÉLY nagyobb városai részére jutalékkal keres

könyvterjesztő vállalat.

Ajánlatokat „1048” jellegre RUDOLF MOSSE, CLUJ továbbít.

ivet a CFR-nél végeztem, azt hiszem, köztudomású. Amikor 1928-ban átvettem a vezérigazgatói tisztemet, a CFR adósságai 2 milliárd 700 millió lejre rugtak. A legnagyobb erőfeszítések árán sikerült ezt a deficitet 850 millióra rdukálni.

— Ami pedig a magas fizetésemet illeti: én mikor a CFR-nél elfoglaltam állásomat, Temesváron

két igazgatói tanácsagságról mondtam le, mely nekem 2 millió lejt jövedelmezett évente.

Azok a külföldiek, akik öt évnél kevesebb ideje tartózkodnak Franciaországban, nem kaphatnak többé munkaengedélyt

Franciaország teljesen elzárta határait a bevándorlók előtt

Párizs, január 9. Az ITA távirati iroda jelentése szerint a francia kormány új rendeletekkel akarja szabályozni a franciaországi bevándorlást, letelepedést és munkajogosultságot. A készülőfélben lévő rendelkezések rendkívül súlyosan érintik azokat a zsidó tömegeket, amelyek az utolsó öt évben vándoroltak be Franciaországba. Erdek, hogy a megszorító intézkedéseket, amelyeknek szükségességét a december hóban háromszorosra emelkedett munkanélküliséggel indokolják, éppen a

radikális párt kényszerítette ki, amelyek a külföldiekkel szemben elfoglalt barátságos álláspontja közismert.

Az új rendelkezések értelmében azok a külföldiek, akik öt évnél kevesebb ideje tartózkodnak Franciaországban, nem kaphatnak munkaengedélyt. Azok az idegenek, akik már munkaengedély birtokában vannak, nem cserélhetnek foglalkozási ágat. Franciaország határait az idegenek elől — kivéve a turistákat — teljesen lezárják. Azokat az

idegen állampolgárokat pedig, akiknek vagy nincs tartózkodási engedélyük, vagy illegális úton jutottak tartózkodási engedélyhez, kiutasítják az országból.

Ha ezek az intézkedések életbelépnek, úgy nemcsak lehetetlen lesz a további zsidó bevándorlás, holott Lengyelországból eddig hetente átlag ezer zsidó vándorolt be Franciaországba, de a már bevándorolt zsidók nagy része is kénytelen lesz az országot elhagyni.

Sztalin egyéni diktaturája helyett triumvirátus vette át a hatalmat Szovjet-Oroszországban

Voroszilow és Ordzhonikidze osztóznak a hatalmon

London, január 9. A Morningpostnak Rigán át érkezett táviratai szerint Sztalin a december hónapban történt események hatása alatt egyéni diktaturáját triumvirátusra ruházta, melynek tagjai rajta kívül Voroszilow hadügyi népbiztos, a vörös hadsereg fővezére és Ordzhonikidze, a legfelső gazdasági tanács elnöke. A lap rámutat arra, hogy a törtető Sztalin bizonyára csak kényszerhelyzetben határozta el magát a hatalom birtoklásának megosztására, de úgy látszik, más kiutat nem talált.

Pozíciója most az akcióbizottság megszervezésével kétségtelenül megerősödött s nem kell tartania attól, hogy a decemberi megmozdulások

után helyükről eltávolított főhivatalnokok és a hadseregből elbocsátott tábornokok ellene hatásos propagandába kezdhetnének. A Morningpost a triumvirátusi megoldást átmeneti jellegűnek tekinti, mert nem hiszi, hogy Sztalin huzamosabb időn át tényleg megossza hatalmát az akcióbizottság két másik tagjával, akikre csak addig van szüksége, amíg sikerül visszanyernie régi helyzeti energiáját.

A Morningpost értesülését bármilyen valószínűnek látszik, egyelőre fenntartással kell fogadnunk. Sztalinnak ugyanis ezideig minden ellenfelét, köztük a legkimagaslóbbakat. Trotzkijt, Rakovszkit, Tomszkit sike-

rült elnémitania, éppen brutális és kiméletet nem ismerő önkényével és féltékenységgel. Nem feltétlenül lehet tehát, hogy most egyszerre belátta volna egyéni diktaturájának tarthatatlan voltát. Ha azonban a triumvirátus híre mégis megfelel a valóságnak, úgy ez Oroszország demokratizálásának útján az első, bár kezdetleges lépést jelentené s főleg azt, hogy az ellenzék nyomása egyre erőteljesebb lesz.

A triumvirátus még nem jelenti a szovjet módszereinek enyhülését, de mindenesetre annak jele, hogy Sztalin önkénye és mindenhatósága már nem örvend a régi intaktságának.

Az igazságügyminiszter felszólította a bíróságokat, hogy ne hozzanak felmentő verdiktet az antiszemita zavargókkal szemben?

Egy galaci leánynevelőintézet 32 leány növendéke volt titkos tagja a vasgárdának

Bucuresti-Bukarest, január 9. A „Miscarea”, a neoliberaisok lapja a közoktatásügyi minisztérium által püspöki hivatalokhoz és egyetemekhez szétküldött körlevelekkel kapcsolatban azt a hírt közli, hogy ezekkel a körlevelekkel egyidejűleg az igazságügyi minisztérium is rendeletet intézett az egyes törvényszéki elnökhöz és vezetőügyészekhez, amelyben figyelmezteti őket arra, hogy a jövőben nem fordulhatnak elő többé olyan ítéletek, mint az elmúlt években, amikor a törvényszék felmentett olyan vádlottakat, akikről bebizonyult, hogy a közrendre káros működést fejtettek ki.

Bucuresti-Bukarest, január 9. A vasgárda elleni nyomozással kapcsolatban Galacon 26 vasgárdista „fészek” működését leplezte le a sziguranca.

Ezek a fészek a kommunista sejtekhez hasonlítanak úgy formájukban, mint belső strukturájukban. A nyomozó közegek nem kis meglepetéssel állapították meg, hogy a vasgárdista sejtek között egy leányokból alakított fészek is szerepel. A galaci görögkeleti leánynevelő intézet 32 tagja tevékenykedett ebben a fészekben. A 32 leány röviddel ezelőtt tette le a „kiskesűt” egy vasgárdista testvér előtt, azzal, hogy a nagy esküt a megfelelő kiképzés elnyerése után az összes cuzista vezetők jelenlétében fogják letenni.

A galaci rendőrhatalóságok a legteljesebb diszkrécióval kezelik a 32 vasgárdista leány ügyét az ortodox leánynevelőintézet jóhírnevére való tekintettel. Mindenesetre elkészítették a fészek leányok listáját és azt beterjesztették

az intézet igazgatóságához, hogy a női vasgárdistákkal szemben megfelelő szankciókat alkalmazzanak. A Dimineata megjegyzi, hogy az iskola igazgatósága minden erejével azon van, hogy ezt a kínos botrányt eltussolja.

— Kommunisták tüntetése Brooklynban. Newyorkból jelentik: Brooklynban a kommunisták tüntető menetét a közbeavatkozó rendőrség gumibotokkal verteszt. Az ellenállást tanúsító kommunistákat letartóztattak. A több mint másfél óra hosszat tartott rendesinálás során 12 kommunista súlyosan megsebesült, úgy, hogy kórházba kellett őket szállítani.

Az állam nem kívánhatta tőlem, hogy amikor ezekről a jövedelmekről lemondottam, jelentéktelen fizetéssel szerződtessem a vasutakhoz.

Vidrighin nyilatkozata végén kijelentette, hogy nem hajlandó többet közéleti szerepet játszani és temesgyei birtokára vonul vissza. Az erdélyi képviselők egyébként azt kívánják, hogy Vidrighint válasszák be a CFR vezérigazgatóság tanácsába.

lonban, évente
elül 1 millió hét-
neg. Ez azonban
a — felső ha-
a bevállás sze-
te. Emellett egy
ngés hotelportá-
k egyszerűen az,
kikéletesen jó ho-
nyai különleges
tulajdonsággal
ilyen embernek,
ritka, mint ope-
ó bonvivan.

egköveteli, hogy
odák halljában
magas, kitűnő
. Ennek az em-
széles vállunak
k kell lennie.
sának, egy jó
ednie. Legalább
kell ismernie s
tökéletesen tisz-
gy londoni ho-
s kiszolgálók s
ak. Amnyi em-
t, amennyi száz
ban sinesen s
k becsülni az
az ötvenfontos
", szinte gon-
itanak át min-
alutára s tesz-
t embereknek,
ember tehet
kiismerhetetlen
n át elsajátít-
ei vannak.

a Charing
k legforgalma-
ben van egy
k portása 4000
s évente s jön-
ellenőrizhető.

van — állapi-
— ám, ha vol-
n ember, bizo-
bbi szállodák.
többet keresne,
hogy többet is
ának, mint a
ások.

zután annak,
állodák portá-
kítő porttal
elkező és igen
ő férfiakat ta-
e, műveltségi
ő. Nemesak,
de — Oxford-
végeztek. És:
e!

némét faipar-
némét faipar-
munkaadók 8
állítani a bére-
munkások nem

gyi bíróság-
perekben fog-
ezetes, a mun-
szóló törvény
nkaügyi perek
hivatva első-
kamarák fel-
történt meg s
nisztériumban
y az elsőfoku
esítése céljá-
méretű szak-
lilon munka-
zenek. Az ide-
t már elké-
dön belül be-
mely előrelát-
rgyalja majd
a munkaügyi
l meg fogják

Zsidók arabok, és Anglia

Irta: CH. N. BIALIK

E cikk a londoni Haolamban a Cionista Világszervezet héber hivatalos lapjában jelent meg, melynek főbb részét itt közöljük.

Ha Erec Jisraeltől beszélünk három momentumot kell tekintetbe venni: a zsidó, arab és angol momentumot.

A zsidó momentum: a mód, ahogy mi Erec Jisraelt a mi országunkká akarjuk alakítani. Az európai módja a hódításnak: hazug és ravasz. Először jönnek a hittérítők, akik a vallást, a kultúrát, a humanizmust hozzák tarsolyukban; jönnek azután archeológusok, geográfusok és Arológusok, akik „tisztá tudományos” célból keresik fel az országot. Később kereskedelmi utazók és vállalkozók is betévednek üzletekért: legkésőbb jönnek a katonák, akik aztán levetik a vallás, a kultúra, a tudomány, a „béke” kereskedelem leplét is nyíltan — hódítani jönnek.

Az emberiség történetében mi vagyunk az elsők, akik mostanában nekiindulunk elfoglalni egy országot minden szemfényvesztés és kegyes esalás nélkül; sem tagadjuk történelmi jogunkat, sem céljainkat. A legbiztosabb szándékkal jövőnk oda, senkit sem kizsákmányolni, senkinek sem teszük szűkebbé az országot.

Az ország az utóbbi évezred folyamán pusztaság lett; egy test, melyről az izomzatot és bőrt lenyújták. Imitt-amott rab falvakat láttunk, de körülöttük sem fű, sem fa. Nyomorult kunyókban és sátrakban élnek itt emberek; piszkos legyek raja lepi el őket, terjesztve a trachomát és a rühöt. Mindenütt szegénység, éhség és malária.

Ahol azonban a zsidó megvetette lábát — minden megváltozott. A földet fű és fa lepi be; megszűnik a rüh és trachoma. A zsidók kiszáritják a mocsarakat emberfeletti munkával és megszűnik az arab halandóság is, melyet a malária okozott.

Az arabok ezt látják — és belátják! És hiába minden zsidó ellenes izgatás — eljönnek a nablusi arabok — a tiszta arab városból — Telavivba és megkérlik a polgármestert, küldjön nekik zsidókat, akik városukban letelepedjenek.

Gazdasági és politikai jelszavakkal nem lehet a népet a zsidók ellen felizgatni. Ezért az agitátorok a nép vallásos fanatizmusát aknázzák ki, mindenféle rágalmat terjesztenek, hogy a zsidók a mecseteket és történelmi szent helyeket el akarják rabolni. Hiába minden tagadás és tiltakozás — az agitátorok e rágalmak szavaiban fogózkodnak.

Mi nem akarjuk Ismael fiát az országból kikergetni a pusztába, azonban Ismael fiait behozták az országba — a pusztát. Ezt akarjuk mi kiűzni! Legyen az ország termőhelye a civilizációnak, hol zsidó is arab is megélhet.

Ami az „angol momentumot” illeti nagy tévedés forog fenn cionista körökben. A Balfour deklarációt kapcsolatba hozzák a Suez-esatorna birtokával, a Földközi tengertől Indiába vezető uttal, Wilson 14 pontjával stb. Mindez a politikai „kis számtanhoz” tartozik, amely a jelenlét, a közelmult és közeljövővel törődik. A Balfour deklaráció azonban egy politikai tény, mely a történelmi nagy szám tannak az eredménye; a politikai nagy számtan a nemzeti lélek mélységeiből és ösztönös megmozdulásából veszi indítékait. A Balfour deklaráció nem a közönséges filiszter profitszámításából fakadt. Anglia költői, papjai és államférfiai már több évszázad óta foglalkoznak Jisraelt visszatérésével Palesztinába. Loyd George és társai lehetséges, hogy üzleti számtással adták ki a deklarációt, de S. Elliott Disraeli és a többi nagy szellem a „nagy számtannak”, az angol

nemzet történelmi törekvéseinek voltak kinyilatkoztatói.

A Balfour deklaráció mögött történelmi erők és történelmi szükségszerűségek feszülnek. Két nemzet az angol és zsidó történelmi ösztöne találkozott egy törekvésben; miniszterek „interpretációi” itt nem döntők.

Ehhez csatlakozik a harmadik szükségszerűség: zsidók részére más me-

nekvés nincsen mint Erec Izrael. Az egész világon súlyosodik a zsidók helyzete, a zsidóvádlóknak, amely Erec Izraelből indult ki, oda kell viszsza torkolni. És ezért nem Anglia és nem az araboktól függ Erec Izrael jövője — hanem a zsidó néptől. Ha akarják a zsidók tizenöt-husz év múltán Palesztinából Erec Izrael válik.

Alfonz spanyol király számol azzal a lehetőséggel, hogy detronizálják és ez esetben a tót felvidéket választja állandó tartózkodási helyéül

Prága, január 9. A pozsonyi Ludova Politica információi szerint Alfonz spanyol király számol azzal az eshetőséggel is, hogy detronizálni fogják s erre az esetre a tót felvidéket választja állandó letelepedési helyének. Zamoyiski lengyel grófnak az olubói járásban

levő Ruzsbachban hatalmas erdőgazdasága, kastélya és fürdőtelepe van s a gróf a kastélyt huszmillió cseh koronával renováltatta, hogy a lakályossá tett kastély a spanyol királynak, aki a gróf sógora rendelkezésére állhasson.

Egy fiatal leány halálának titokzatos körülményei egész Washington közvéleményét izgalomban tartják

Egy hatósági személyt őrizetbe vettek

London, január 9. Washingtonban egy tizenkilencéves leány halálának titokzatos körülményei tartják a közvéleményt izgalomban. A leányt már el akarták temetni, amikor a temetkezési intézet egyik alkalmazottja koponyáján lötsébet fedezett fel és észleletéről jelentést tett. Amikor a vállalat bejelentése nyomán a hatóságok kiszállottak a helyszínre, a holttest már sehol sem volt található.

A washingtoni lapok szerint a holttest titokzatos eltűnésével kapcsolatban

egy hatósági személyt őrizetbe vettek, akiről kiderült, hogy titkos bárt tart izemben mindenféle szeszitalokkal és akinek állítólag érdekében állott a leány ártalmatlanná tétele.

Az eset a szövetségi fővárosban nagy botrányt okozott. Maga Hoover elnök is kénytelen volt intézkedni aziránt, hogy a rejtélyes bűnesetre a nyomozó hatóságok a legkörülményesebb eljárással igyekezzenek teljes fényt deríteni, hogy a bűnösök elvegyék büntetésüket.

Tovább folyik a cionisták üldözése Oroszországban

Jeruzsálem, január 9. Az orosz cionisták „Mogen”, nevű jeruzsálemi egyesületéhez beérkezett jelentések szerint, Szovjet-Oroszországban a politikai letartóztatások jelentékenyen megszaporodtak és rendkívül sok cionistát börtönöztek be. Az orosz hatóságok a szovjetrezsim ellenfeleivel szemben azt a taktikát követik, hogy míg csak lehet a G. P. U. felügyelete alatt tartják őket. E célból G. P. U. állandóan új vádakot emel ama száműzöttek ellen, akik közvetlenül hazájukba való visszatérés előtt állanak. A legtöbb esetben ezek a vádemelések új letartóztatásokhoz és elítélésekhez, további száműzéshez, vagy a sarkvidékeken való kényszerletartózkodásokhoz vezetnek. A legutóbbi letartóztatottak már 6—8 esztendő óta börtönben, vagy száműzésben sinylődnek.

Szeptember elején a Szamarkandban, Asekatban, a Közép-Ázsiában és Észak-Oroszországban száműzésben élő cionistákat, szociáldemokratákat és szociálforradalmárokat új vádak alatt újra letartóztatták. Néhány héttel ezelőtt három chaluc leányt, aki az illegális Hechalucorganizáció krasnojovszki mezőgazdasági telepéről uton voltak az egyik legnagyobb száműzési hely Torobhonok felé, újra letartóztattak. Az egyik leánynak azt a kérését, hogy testi gyengeségére való tekintettel könnyebb munkát adjanak számára, azzal utasították vissza, hogy örvendjen annak, ha csak nehéz munkát és nem egyebet kap. A száműzött cionistákat igen szigorú rezsim alatt tartják és a postájukat is hetekig, sőt sokszor hónapokig visszattartják.

A német szocialista Reichsbanner vezetőségének riadója megtorlásra és elszánt küzdelemre hívja fel tagjait a „Hitler-kalandorok terrorja” ellen

A védelmi szervezeteknek február 22-én menetkészen kell állniuk. Új demokrata-párt alakult Berlinben

Berlin, január 9. A köztársasági Reichsbanner vezetősége felhívást tett közzé, amely többek között a következőket tartalmazza:

„Mint a sorsdöntő 1922—23 években úgy most is egyes külföldi hatalmak Németország belső konfliktusaiban találnak táplálékot és ismét olyan a helyzet, hogy vannak németek, akik készek idegen államok részére az összenemetség ellen szolgálatokat teljesíteni. Itt vannak a kommunisták, akik a moszkvai parancsoknak engedelmessé válnak, viszont az éresisasok és a

horogkeresztesek Mussolini szavát várják.

A német külpolitika egységes vezetése a német fasiszta egyesületek üzenetét követve kétségessé válik. A veszély nagy és a fasiszta Németország határain belül és kívül is egyre súlyosabb bonyodalmakat készít elő. Nagy gondokat okoz nekünk a birodalom fővárosában súlyosbító horogkeresztes veszély — állapítja meg a Reichsbanner vezetősége kiáltványában. Szilveszter éjszakáján meggyilkolták bajtársainkat és ezek vé-

rét nem szabad büntetlenül hagyni. A vér nem hiába hullott.

Mint ahogyan szervezeteink legnagyobb részében rövid idő alatt sikerült megtörni a hazátlan Hitler-kalandorok örült terrorapatját, úgy berlini bajtársainknak is lehetővé kell tenni, hogy a republikánusok életét és biztonságát s otthonukat békéjét biztosíthassák. Február 22-én, a mi szövetségünk alapításának napján egész Németországban „menetkészen” kell állniok összes védelmi szervezeteinknek. A német republikánusok hadserege felkészült és minden feladat teljesítésére el van tölve.

Berlin, január 9. Tegnap Berlinben megalakult egy új radikális demokrata párt, amelyhez a volt demokrata párt számos tagja csatlakozott. A párt programja a következő:

A radikális demokrata párt, egy nemzeti, mint nemzetközi szempontból az összesség eszméinek megvalósításáért küzd. A radikális demokrata párt tagjai meggyőződéses republikánusok, külpolitikai viszonylatban föltétlen pacifisták, gazdasági és szociálpolitikai tekintetben pedig radikális szocialisták, antiplutokraták, a kulturpolitikában viszont előítélet nélkül akarnak továbbhaladni.

Ferike, mint vendég

Vigjáték-bemutató a kolozsvári Magyar Színházban

Bus Fekete László és Góth Sándor közös vigjátéka, a „Ferike mint vendég” kellemes, fordulatos vigjáték, minden különösebb igény nélkül. Ha a szerzők néhány könnyű és feledtető órát akartak szerezni vele a közönségnek, úgy ezt elérték. Pesti história — pesti felületességgel és lokális vonatkozásokkal.

Az előadás sikerét főleg Poór Lili biztosította, aki mellett Komár Juliska, Bárdy Teréz, Benes Ilona, Miklóssy Margit, Földényi László és Ihász Aladár excelláltak.

Eltemették Ferenczy Gyulát

Péntek délután óriási részvét mellett temették el Ferenczy Gyulát, a kolozsvári Mezőgazdasági Bank alelnökvezérigazgatóját, Kolozsvár közelének elragadó kedvességű, bonhomias természetű, közismert alakját. A temetésen, felekezetre való tekintet nélkül megjelentek Kolozsvár kisebbségi és közigazgatási életének legelőkelőbb reprezentánsai, ezenfelül a résztvevőknek és érdeklődőknek szinte végeláthatatlan tömegei.

A temetőben, a nyílt sírnál több búsú beszéd hangzott el, melyek Ferenczy Gyula meleg szívének jóságát, Kolozsvár közigazgatási életének fejlesztése és áldozatkészségének érdemeit méltatták. Ferenczy Gyula halála egyébként egyik érdemes kollégánkat, Szentimrey-Kovács Jenőt, az „Ellenzék” szerkesztőjét is közelről érintette, aki az elhunyt öregúrban apósát gyászolja.

Leamputálták Berthelot tábornok lábát. Párizsból jelentik: Berthelot nyugalmazott tábornokot megoperálták és mivel a műtét folyamán ez szükségessé vált, lábát levágták. A tábornok 1926-ban került nyugdíjba. A háború folyamán Berthelot volt a Romániába küldött francia katonai misszió vezetője.

Kétévi börtönbüntetésre ítélték egy francia vállalkozót. Párizsból jelentik: Gilardi vállalkozót a bíróság a hadügyminisztérium feljelentésére megindított bünyű főtárgyalása után kétévi börtönbüntetésre és ötezer frank pénzbüntetésre ítélte, mert beigazolást nyert, hogy a párizskörnyéki erődítményeknél hasznavehetetlen betonpincéket épített.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LEIKÉ: HIRDESSZEN AZ UJ KELEBTBEN

Ha szolid és megbízható helyről LIBAZSIR szükségletét be akarja szerezni, írjon vagy kérjen árajánlatot
מרטח כשר
 اورث. کوسر
 اورث و بارونفیسارنوکابول اوراد، ساغانا 8.
 Alapítva 1912
 Szállítás postán és vasúton saját bődében.

Az éles

A nagyvokodtak

Elesd, jan tójtól). Sze kosságot ted Herz Sámué sadalmának tek áldozatá tekben bőv eselédleányá re, de csak holttesteit tük padlóján kapott telet rohant el, ak tak be a szo ut az üzleth keresztül b szobába siet

Az üzlet p heverték

Az élesdi c nal megkezd ság tettese esendőség t váradi ügyé ügyesség m zást felügge a rejtélyes g nul állott. A éjszakán a Mester Erzsé aki már évtel Herz-esaládn gatta Mester mást tette, h kor jött haza perccig beszél

Ezután egy lo

Este kilenck ajtaján, de n a hitben, hog aludni tért.

A n fél n

A csendőrs vette Mester hogy ő volt látta Herz ettel egyelőre várta az üg azonban nem ség nem ta azonnal meg esütörtök dél jeit a gyilkos

Ez idő alatt gének holtta az üzlethely másfél nap nyok h

A nagyváradi fíkalhatatlan megbotránkoz késés könnyen azt is, hogy a nek ezalatt a időkre kiderít

Egy

Csütörtök d a nagyváradi és ügyességi kezdték a nyo állapítást nye egy nagyteri 44—45-ös szá nyomai a vért tők voltak. A követték el a

Herz Sámué pással valós gyilkosa, m fejszecs

A boncolás m embert egyazo az ütések erejt tet egy hatalm vethette el. A boncolás é azonnal megá tésre, mely m

Az élesdi Herz házaspár megrázó tragédiája

Két élesdi cipészt, egy gazdálkodót és Herz cselédlányát tartóztatták le a gyilkosság gyanúja alatt

Herzet három, feleségét egyetlen fejszecsapással ölte meg a gyilkos. 44-45-ös számú gumitalpu cipőben járó, hatalmas testi erejű férfi a tettes

A nagyváradai ügyészség kérése miatt másfél napig egerek és patkányok garázdálkodtak a meggyilkolt zsidó házaspár holtteste körül

Élesd, január 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Szerdán reggel borzalmas gyilkosságok tetek fel Élesden, amelynek Herz Sámuel és felesége, Eleds zsidó társadalmanak becsületében álló tagjai estek áldozataul. A háborzongató részletekben bővelkedő gyilkosságot a ház cselédlánya, Mester Erzsébet vette észre, de csak mikor már a zsidó házaspár holtteste tizenkét óra heverték üzletük padlóján. A cselédlány, mikor reggel hétkor bezörgött a szobába, nem kapott teletet és ekkor a rokonokért rohant el, akik az ajtót felcsúszva jutottak be a szobába. A szobán át vezet az út az üzlethelyiségbe, melynek ajtaján keresztül borzalmas látvány tárult a szobába sietők elé.

Az üzlet padlóján holtan, vérükben heverték Herz Sámuel és felesége.

Az élesdi esendörparancsnokság azonnal megkezdte a nyomozást a gyilkosság tettesének megállapítására. A csendőrség telefonon értesítette a nagyváradai ügyészséget a történetéről. Az ügyészség meg nem jelenésig a nyomozást felfüggesztették, mert a csendőrség a rejtélyes gyilkosság előtt tanácsalannul állott. A keddről szerdára virradó éjszakán a házaspáron kívül egyedül Mester Erzsébet tartózkodott a házban, aki már évek óta hűséges szolgálója a Herz-esaládnak. A csendőrség kihallgatta Mester Erzsébetet, aki azt a vallomást tette, hogy Herz kedde este 7 órakor jött haza a templomból, majd pár percig beszélgetett feleségével.

Ezután egy idegen férfi hangot hallott a konyhában.

Este kilenckor kopogtatott a hálószoba ajtaján, de nem kapott feleletet. Abban a hitben, hogy a házaspár lefeküdt, ő is aludni tért.

A nagyváradai ügyészség másfél napig késik

A csendőrség ideiglenesen őrizetbe vette Mester Erzsébetet azon az alapon, hogy ő volt az, aki utoljára életben látta Herzet és feleségét. A csendőrség ezzel egyelőre befejezte a nyomozást és várta az ügyészséget. Az ügyészség azonban nem jött. A nagyváradai ügyészség nem tartotta szükségesnek, hogy azonnal megjelenjen Élesden, hanem esütörtök délután küldte el kiküldöttjeit a gyilkosság színhelyére.

Ez idő alatt Herz Sámuel és feleségének holtteste vérükben heverték az üzlethelyiségben és körülöttük másfél napig az egerek és patkányok hada garázdálkodott.

A nagyváradai ügyészségnek ez a kvalifikálhatatlan kérése annál is inkább megbotránkoztató, mert ez a másfél napig késés könnyen eredményezhette volna azt is, hogy a gyilkosság elkövetői eltűnnek ezalatt a faluból és a rejtély örök időkre kideríthetetlen marad.

Egy 44-45-ös cipőt viselő férfi

Csütörtök délután végre megérkezett a nagyváradai ügyészség egyik ügyésze és ügyészségi orvos, akik azonnal megkezdtek a nyomozást a színhelyen. Megállapítást nyert, hogy a gyilkosságot egy nagytermetű férfi követte el, aki 44-45-ös számú cipőt viselt. A cipő nyomai a vértócsában pontosan kivehetők voltak. A gyilkosságot egy fejszével követték el a két szerencsétlen ellen.

Herz Sámuel fejét három fejszecsapással valóságilag szétdarabolta a gyilkosa, míg feleségével egyetlen fejszecsapással is végzett.

A boncolás megállapította, hogy a két embert egyszor fejszével ölték meg és az ütések erejéből következtetve, a tettes egy hatalmas testi erejű ember követhette el.

A boncolás elvégeztével az ügyészség azonnal megadta az engedélyt a temetésre, mely ma délután óriási részvétel

mellett zajlott le. A temetésen az egész környék zsidósága felvonult, melynek Herz Sámuel egyik ismert és jómódu tagja volt.

Hogyan történt a gyilkosság?

A boncolás megtörténte után az ügyészség megkezdte a nyomozást a tettesek kézrekerítésére. Megállapítást nyert, hogy Herz Sámuelnek sok ellensége volt a faluban, mert gazdag ember lévén, kamatra adta ki pénzét váltófedezet mellett. Feltételezhető volt tehát, hogy Herzet egyik adósa ölte meg, hogy ezáltal az adósságtól megszabaduljon.

Az ügyészség mindenekelőtt rekonstruálta a bűnügy adatait. A gyilkosság kedde este hét és nyolc óra között történt, amikor Herz a templomból lakásába tért vissza. Az üzlethelyiséget már zárni kellett és Herz bement a hálószobába feleségével beszélgetni.

E pillanatban az üzleten keresztül belépett a gyilkos, aki nem lehetett más, mint Herz egyik adósa.

Herz arra való tekintettel, hogy hét óra

már elmúlt, lehozta az üzlet rollóit és a szobába invitálta a gyilkost.

Ez a hálószobában elkérte a váltót, a melyet a Herz által nyújtott kölcsönért fedezetül adott, azzal, hogy most ki akarja egyenlíteni. Herzné a szoba egyik szekrényéből ki akarta keresni a váltót, míg a gyilkos szóval tartotta Herzet és átnyújtott neki egy cédulát, amelyen egy bőr minősége volt feltüntetve. Ebből a bőrből kért egy darabot a tettes, hogy az üzlethelyiségbe csalja Herzet. Herz az üzletbe távozott, ahol a pulton keresgél az áru között.

E pillanatban a gyilkos hátulról három hatalmas fejszecsapással sújtotta rá. Herz az ütések következtében hangtalanul, holtan zuhant a földre.

Az esés zajára a szobából az üzlethelyiségbe sietett Herzné, aki szemközt találta a véres szekercét tartó gyilkost. Ez egyetlen csapással leterítette az asszonyt is, aki véreben maradt az üzlet padlóján.

Miután a helyszíni vizsgálat alapján a gyilkosságot rekonstruálta az ügyész-

ség, kezdetét vette a nyomozás abban az irányban, hogy kik voltak azok, akik Herznek nagyobb pénzüsséggel tartoztak. A család információi és a Herz szekrényében talált váltók alapján megállapítást nyert, hogy három emberrel élt Herz annyira ellenséges viszonyban, hogy a gyilkosság elkövetésével vádolható lehetnek. A falu két cipésze, Biró Péter és Szabó József 50-50 ezer lejjel tartoztak Herznek, aki az adósságot már a cipészek ingatlanaira akarta kebeleztetni. A pénz inkasszálsáért Herz már több foglaltatást is hajtatott végre a két cipésznél.

A két cipész nem igazol alibit

A harmadik gyanúsítható adósa Herznek Barna Péter köröstopai gazdálkodó, aki szintén 50 ezer lejjel tartozik Herznek. Barna azonban alibit igazolt és bizonyítani tudta, hogy a kedde estét nem töltötte a faluban. A csendőrség őrizetbe vette a két cipészt, akiknek kihallgatását meg is kezdték. A kihallgatásról nyert értesülések szerint sem Biró Péter, sem pedig Szabó József nem tudnak kielégítő alibit igazolni. Sulyosbíttja helyzetüket az is, hogy Biró Péternél egy új bórdabart találtak és Biró nem tud felvilágosítást adni, hogy ez a bórdarab honnan ered. Mind a két gyanúsított állandó tagadásban van és hangsúlyozzák, hogy ártatlanok a gyilkosság elkövetésében.

A csendőrség egyébként a ma délutáni órákban őrizetbe vette Barna Pétert is. Miután sem az üzlethelyiségből, sem a hálószobából nem vittek el semmit a tettesek, nagyon valószínű, hogy az adósok követték el a tettet. Barna ellen az a körülmény szól, hogy a lakásban nem találják az általa adott 50 ezer lejes váltót. Ezidőszent a gyilkosság gyanúja alatt Mester Erzsébet, Biró Péter, Szabó József és Barna Péter vannak az élesdi csendőrség őrizetében.

120 oldalas vámbírsági jegyzőkönyvet vettek fel az érmihályfalvi zöldszeszcsempészet ügyében

Valea lui Mihai-Érmihályfalva. január 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A zöldszesz csempészes ügyében ma délelőtt bizottság szállt ki Érmihályfalvára, hogy kihallgassa a csempészeséssel vádolt kereskedőket és azokat a vasuti és vámtisztviselőket, akiket azal vádolnak, hogy a csempészesést elősegítették. A bizottság tagjai Anghel pénzügyi felügyelő, Várad vasuti-ügyi felügyelő, a határőr-ezred egy őrnagya és Sava Cornél, a határmenti rendőrség és sziguranca vezérfelügyelője. A bizottság sorra hallgatta ki a kereskedőket, akiknek érdekeit Domsa érmihályfalvi és Caba szatmári ügyvédek képviselték. Anghel inspektor megkérdezte az egyes kereskedőket, hogy jelen akarnak-e lenni a jegyző-

könyv felvételénél. A kereskedők természetesen igennel válaszoltak a kérdésre és hangsúlyozták, hogy a jegyzőkönyvet csakis abban az esetben hajlandók aláírni, ha az a valóságnak megfelelően lesz felvéve. A kihallgatások alatt súlyos incidensek és szóváltások zajlottak le a különösen a CFR képviselője és dr. Domsa ügyvéd között. A jegyzőkönyv felvétele a késő éjjeli órákig húzódott, mert a jegyzőkönyv 120 lapra terjed.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatosan olyan hírek kerültek forgalomba, mintha egy Érmihályfalván áruraktárt fenntartó nagyváradai pénzintézzel szemben a kiszabandó bírság erejéig anyagi felelősség volna megállapítható, mert az egyik vagon szesz

átalakása állítólag ennek az iparvágányán történt volna. Mint megbízható forrásból értesülünk a pénzügyminisztérium döntésének megfelelően a vámvezérigazgatóság 2199-931. számú rendeletével a szobanforgó bank ellen mindennemű eljárást beszüntetett, minthogy hivatalosan is megállapítást nyert, hogy az intézet ebben az ügyben sem közvetve, sem közvetlenül érdekelve nem volt és így az esetleges eljárásnak sem ténybeli, sem törvényes alapja nem is lehetett. Ennek folyamán az említett pénzintézetnek már a mai napon történt jegyzőkönyvfelvételezésnél sem kellett a minisztérium intézkedése folytán megjelenni.

Csak egy nagyobb külföldi kölcsön hosszabbítaná meg a Mironescu kormány életét
Vagy Maniu jön újra hatalomra, vagy koncentrációs kormány következik

Bucuresti-Bukarest. január 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A belpolitikai élet ritmusa megélenkült az utóbbi időben. A külföldi kölcsön kérdése, a Vidrighin-affér, az Ordinea című liberális lap többszöri elkobzása egyaránt izgatták a kedélyeket, politikai körök érdeklődésének homlokterében azonban elsősorban a január 29-i részleges választások kimenetele áll. A részleges választások eredményének ugyanis nagy fontosságot tulajdonítanak a belpolitikai élet közeli alakulásával kapcsolatosan. Abban ugyanis mindenki egyetért, hogy a Mironescu-kormány önként fogja átadni helyét a kora tavasszal, ha nem sikerülne lekötni a külföldi kölcsönt, amelynek tárgyalásait Mironescu miniszterelnök személyesen vezeti néhány nap óta Párizsban.

Hogy a kölcsöntárgyalások sikerrel fognak-e végződni, az mindenesetre nagyon kétséges. A kormány szerette volna a stabilizációs kölcsön második részletét megkapni. A külföldi pénzcsoportok azonban egész sereg feltételt állítottak fel ezzel a kölcsönnek kapcsolatban. Így például azt követelték, hogy az állam rendezze el a romániai

adósok összes függőben levő ügyeit (városi kölcsönök, CFR tartozások stb.) Természetes dolog, hogy a külföldi pénz emberek igyekeztek Románia szorult helyzetét kiaknázni és magával a kölcsönrel kapcsolatosan is ilyen terminus és kamatfeltételeket követeltek, amelyeket a kormány nem igen teljesíthetett. Ilyen körülmények között nincs kizárva, hogy a kölcsöntárgyalások eredménytelenül fognak lezárulni és a kormány kénytelen lesz más módon próbálkozni a külföldi tőke közreműködésének biztosításával.

A Mironescu-kormány életét azonban csak egy nagyszabású beruházási, vagy mezőgazdasági kölcsön tudná meg hosszabbítani. Ellenkező esetben a jelenlegi kormány be fogja nyújtani lemondását. Az utódlás kérdéseire vonatkozólag politikai körökben már napok óta folynak a találgatások. A legvalószínűbbnek a koncentrációs kormány megoldását tekintik, élén természetesen Titulescuval. A nemzeti parasztpárt, a liberálisok, a jorgisták, a lupisták és George Bratianu hívei elyben támogatnának egy ilyen megoldást, egyedül

Averescu tart ki azon véleménye mellett, hogy pártkormány, még pedig az ő pártjának a kormánya hivatott rendbehozni az ország rosszul álló szénáját.

Averescu marsall reményeinek megvalósulásában kevesen hisznek általában. Sokan vannak azonban olyanok is, akik kétesnek tartják, hogy Titulescu el fogja vállalni a koncentrációs kormány alakítását s ha igen, hogy ez sikerülni fog-e neki. A pártok ugyanis valamennyien maguknak fogják követelni a fontosabb tárcákat, hiszen legutóbb például az averescanusok nem kértek maguknak egyebet, mint a belügyi, pénzügyi és földművelésügyi tárcákat. Amennyiben koncentrációs kormány nem alakulna és az uralkodó lemondana az ugynevezett személyiségek kormányának gondolatáról, úgy nincs kizárva, hogy Maniu Gyula fogja ismét átvenni a hatalmat, egy teljesen átszervezett nemzeti parasztpárti kormány élén. Az ugyanis egészen bizonyos, hogy a jelenlegi parlament a törvényhobási időszak végéig együtt-

vendég

Magyar

Góth Sándor mint venetós vigjáték nélkül. Ha a és feledtető a közönség-estéi történeti okális vonatko-

Poór Lili Komár Juliska, Mikióssy és Thász Ala-

gyűlés

részvét mellett gyűlés, a Kolozs-Bank alelnök-vár közéletének onhómias ter- ját. A temeté- kintet nélkül kisebbségi és legelőkelőbb a résztvevők- szinte végelát-

rnál több büsz- nek Ferenccy jóságát, Kolozs- nek fejlesztése rdemeit méltat- lálala egyébként ankat. Szent- az „Ellenzék” érintette, aki ósát gyászolja.

thelot tábornok Berthelot nyu- megoperáltak és ez szükségessé tábornok 1926- háboru folya- Romániába kül- szíó vezetője.

ésre ítélték egy rizsből jelentik- óság a hadügy- gere megindított an kétévi bór- frank pénzün- gazolást nyert. rőditményeknél íneket épített.

LET LELKE KELETBEN

gbizható szükségletét be- szerezni, írjen nlatot orth. kóser rades, Saguna 6. sajtó bódában.

A regáti cionizmus új arca

Irta: Dr. Mayer Ebner szenátor

A regáti cionista szervezet vezetőségében bekövetkezett változás az egész romániai zsidó közélet jelentős eseménye. Magában a régi királyságban különböző érzelmeikkel fogadták ezt a változást. A Renasterea-csoport főként vidéken lakó hívei örülnek, hogy a radikális cionisták vették át a vezetést. Ep ily természetes, hogy az Unionea Evreilor Romani, amely élet-halálharcot folytat a Renasterea-val, nincs túlságosan elragadtatva a változástól. A klacionisták, akiket a regátban centralistáknak neveznek, a mozgalom összemulasától tartanak, mert szerintük a centrum felé hajló gazdag polgárság el fog távolodni a cionizmustól. Ez az aggodalom mindenesetre csak olyan mértékben jogosult, amilyen mértékben az új vezetőség ragaszkodik fog régi harci metodusaihoz.

De tudvalevő, hogy az emberek más-ként küzdenek az ellenzéken, mint a kormányon. Az új elnök, dr. I. S. Stern székfoglaló beszéde sejtetni engedti, hogy a kormányra került urak is felismerték ezt az igazságot. Valószínűnek tartjuk azt is, hogy a centumpárt tekintélyes vezetőiből, mint Bernhard, Margulies, Nimerover főbbi és dr. Mibashan nem fognak nehézségeket gör díteni az új vezetőség útjába, egyrészt mert az eszmét főlébe helyezik a párt-érdeknek, másrészt mert taktikai okokból is el fogják akarni kerülni a vádat, mintha szabotálnák a cionista munkát. A magunk részéről szívesen látnánk volna, ha a centrum és ellenzék Bernhard elnök kipróbált vezetése alatt közös exekutívét alakított volna. Amennyire tudomásunk van róla, Bernhard személye vita föléll áll. Az összes cionista csoportok elismerik Bernhard kiváló egyéniségét, cionista lelkesedését és tiszta jellemét és maga dr. Stern, az új elnök is szívesebben dolgozott volna Bernhard elnöksége alatt. De ugylát-szik, Bernhard nem akart és nem tudott résztvenni egy olyan exekutive munkájában, amelynek többsége ellenzékiek-ből áll.

A Renasterea-val szembenálló oldal az új vezetőségnek „fiatalosságát” veti szemére. Igazságtalanul. Aki túl van a harmincon, már nem fiatal. Az új exekutive kivétel nélkül érett emberekből áll és dr. I. S. Stern, a radikális cionisták elismert vezére olyan ember, aki az átlagot messze felülmúlja. Jó szónok, publicista, de ezenkívül a gyakorlati munka embere is, amiről a regátban elterjedt zsidó szövetségi bankok hálózata tanuskodik.

Programatikusan tekintetben hozzá-nk, klacionistákhoz közelebb áll a radikális cionizmus, mint a revizionizmus. Mi is azon a véleményen vagyunk, hogy a cionistáknak a belpolitikai kérdésekben is állást kell foglalniuk. Vítas csupán az, vajjon ezt a cionista szervezetben belül, vagy egy külön politikai párt keretében tegyék. A fejlődés a cionizmus és a bepolitika különválasztásához vezet, de nem olyan formában, hogy a cionisták most már csak az egyik, vagy a másik területen dolgozzanak, de igenis mind a kettőn. csak külön-külön szervezetek útján.

A radikális cionisták a zsidó nemzeti irányzatot képviselik és különösen a regátban igen előretolt, súlyos posztion állanak. A regát a zsidó nemzeti gondolat számára még új föld és elsősorban a Renasterea érdeme, hogy maga az UER is kénytelen volt a mi borunkat önteni saját vizébe. Már az is eredmény, hogy az UER legalább teoretikusan tagadja, mintha asszimilációs párt volna.

Most, hogy I. S. Stern és barátai átvették a vezetést, rájuk is felelősségteljesebb feladatok várnak. Amikor az ember fiatal, harcban áll és hadakozik az egész világgal. De mikor idősebb lesz, akkor lehiggad a temperamentum és a felelősség tudata szelidebbé, megfontoltabbá, hüvösebbé teszi az embert. Nem kell az egész világ ellen küzdeni, nem kell minden sajtópudli vakkantá-

Stengel-féle **Kol Jehuda**
HÉBER-**RONÁN ABC** kapható
Anton Rosenzweig Cuij
פריים אונד טליסים גראסחאנדלונג
Héber könyvek
gyapju és selyemtalleszek
nagykereskedése. — Gyári árak!

sára felelni, de a tisztességes ellenféltől nem szabad megtagadni a becsületet. Ez a becsület teremti meg a lehetőséget az őszinte találkozásra és előbb-utóbb a zsidó világban is elismerik a becsületet törekvő komolyságát.

Megkülönböztetett személyes szimpátiával viseltetünk a lelépett vezetőség iránt, amely óriási érdemeket szerzett, amikor a cionizmust a régi királyságban nemcsak szalonképessé, de népszerűvé is tette. Az országépítő alapok anyagi eredményeit az új vezetőség bizonyára nem fogja tudni felülmúlni, talán elérni sem. Amit a cionizmusból a régi királyságban láttunk, az emlékedt és nem volt és mélyen a lelkekben gyökerező. Egyszer majd a Bernhard-féle fénykornak fogják nevezni ezt az időt.

A nagyváradi tábla leszállította a selyemcsempészettel vádolt máramarosi kereskedők büntetését

Oradea-Nagyvárád, január 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradi ítélőtábla ma délelőtti tárgyalásán Katz Lajos, Katz József, Jeremias Lajos, Grün Mór máramarosi kereskedők és Andreas csendőrmester selyemcsempészési ügyét. A kereskedőket és a csendőrmestert azzal vádolták meg, hogy huszonnégy zsák selymet csempészték át a cseh-román határon. A pénzügyminisztérium másfél millió lej bírságot vetett ki a

Eső, szél vagy hó
bármilyen legyen az időjárás: a hidegebb évszak állandó bőrápolást kíván a

NIVEA-CRÉME

használatával. Dörzsölje be naponta arcát és kezét ezzel a krémmel, de nemcsak este, hanem nappal is, mielőtt kimegy a szabad levegőre. Nivea-krém megóvja bőrt az időjárás káros behatásaitól és megőrzi annak puhaságát és rugalmasságát. A Nivea krém nem pótolható mert különleges hatását a kiváló bőrápoló szernek, az Eucerinnek köszönheti, amelyet más krémekben nem találhatunk meg.
Dobozokban: Lei 16.—, 34.—, 72.—. Tubusokban tiszta ónból: Lei 30.—, 45.—
Emil Ziegler, Braşov-Brasso. Vesut-ucca 43

Am nekünk fontos politikai érdekünk fűződik ahhoz, hogy a Renasterea kebeléből alakult új vezetőség meg tudja állni a helyét, hogy el tudja mélyíteni a radikális cionizmus eszméjének egyetemes zsidó karakterét s hogy valóban olyan komoly politikai faktorrá váljék, amellyel mindenkinek számolnia kell.

kereskedőkre, a máramarosszigeti törvényeszek pedig első fokon hat hónaptól 2 évig terjedő börtönbüntetéssel sújtotta őket.

A fellebbviteli tárgyaláson a vádlottak tagadták a terhükre rott büncselekményt. A tábla Katz Lajos elsőrangú vádlott büntetését 2 évről 1 évre, Jeremias Lajos büntetését pedig 1 évről 5 hónapra szállította le. A többi vádlottakat felmentette.

Választott bíróság elé hivta a kormány a Stewart-céget

A Stewart-cég bizonyítani kívánja, hogy megakarták zsarolni és a nem sikerült zsarolás fölötti bosszu miatt indult meg ellene a hajszá

Bucuresti-Bukarest, január 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány intézkedett, hogy a Stewart szerződés ügyében közelebről üljön össze a választott bíróság. A bíróság egy kormány, mint a Stewart-cég egy tagot delegálnak, elnöknek pedig a szerződés értelmében Sváje bukaresti meghatalmazott miniszterét fogják megválasztani.

A választott bíróság közeli tárgyalásaival kapcsolatosan a Dimineata azt a feltűnést keltő hírt közli, hogy a Stewart-cég képviselői kellemetlen leleplezéseket fognak tenni a választott bírók előtt. A Stewart-cég azzal fog érvelni, azért nem kezdhetette meg utépitési munkálatait, mert a romá-

niai sajtó egyrésze a legélesebb támadásokat intézte a szerződés ellen s emiatt a cég nem tudta megkapni a külföldön szükséges pénzügyi támogatást. A cég ügyvédei nevetek fognak felemlíteni a választott bírónak s aktákkal fogják igazolni, hogy meg akarták zsarolni a céget és miután ezek a személyek visszautasításra tálláltak, a sajtókampány útján próbálták Stewarton bosszút állni. Allitól egy politikus nevét is közzé fogják tenni, aki megfelelő ellenszolgáltatások ellenében hajlandóan mutatkozott a sajtó önkéntes támogatását fejájanlani és aki ugyancsak hozzájárult később a cég ellen indított hajszához.

A marnei csata egyetlen emlékéhez, egy rozszant autótaxihoz zarándokol Párizs népe

Alig temették el Joffre marsallt, máris szövődnek körülötte a legendák

A „marnei csoda” az idegek és egy autótaxi győzelme volt

Párizs, január 9. A Párizsi Invalidus dombán, a francia hadsereg templomában, a francia nép hőstetteinek panteonjában, zászlók, régi kovácsolt vas- és bronzgyök, puskák, évszázadok háboruinak emlékei között a legnagyobb háborút, a világháborút csak egyetlen emlék képviseli: egy autótaxi. Közönséges, kis rozszant párizsi autótaxi a szimboluma a nagy háborúnak. Ez az autótaxi a marnei csata emléke.

Joffre marsall meghalt és a párizsiak elzarándokoltak a tépett, rozszant taxihoz.

A marnei csatát minden emberi logika, hideg mérlegelés, stratégiai tör-

vény ellenére ez a taxi nyerte meg Franciaország számára. A marnei csata előtt a világ minden stratégiai szakértője, aki ismerte az erők elosztását, tudta, hogy Németország győzni fog, mert hiszen mindig a nagyobb erő és a jobb helyzetben levő győz.

A marnei sorsforduló előtt minden hátrány a franciák oldalán volt, Joffre haditerve végtelenül egyszerű volt: offenzíva Metz mind a két oldalán, a Rajna ellen. Tehát Elzász-Lotharingia meghódítása és egyenes lőkés Németország belsejébe. Ez volt a „17-es terv”, amely legyőzte három évvel előbb Michel tábornok haditervét, amely szerint a francia előretörést

északra, egészen a tengerig kell tölmi, hogy ott az előre sejtett belgiumi német előretörést megihusítsák. Ezt a tervet legyőzte a Joffre-féle „17-es terv” a francia haditanácsban. A rajnai elővonulás nem sikerült a marsallnak és ettől a pillanattól kezdve elhatározásaiban a német ellenfélhez kellett igazodni, aki hallatlan elánnal nyomult előre Belgiumon keresztül Északfranciaországba, minden erődítményt feldult, minden ellenállást elsöpört és egy nyilván feltartóztatlan győzelmi rohamban Párizst veszélyeztette. Joffre hadseregének állapota egyre kritikusabb lett. Nap-nap után, éjszaka-éjszaka után állandó visszavonulás. Már itt is, ott is felütötte a fejét a kiábrándulás és kétségbeesés által nemtörődömmé vált katonacsoportok destruktója.

A visszavonuló hadseregből egész hordák szöktek meg, a falvakat rabolták és pánikhangulatot idéztek elő. A vonatok a legnagyobb rendetlenségben érkeztek, a népesség a visszavonuló katonasággal elkecserevedve fejvesztetten menekült. Egy megvert és a felbomláshoz közelálló sereggel érkezett meg Joffre a Marnehoz. A Marne közelében a menekülés fejvesztette vált. Itt már a legtöbb ezrednél nem visszavonulásról, hanem rendszertelen menekülésről volt csak szó.

És ebben a pillanatban, amikor már a katasztrófa fenyegetett, bekövetkezett a marnei csoda. Az idegek csodája. Minden mechanikai kalkulációval szemben az erősebb idegek kerültek ki ebben a hadviselésből győztesen. Joffre nem hagyta magát megrendíteni a legsúlyosabb krízisektől sem. Nyugodtan megelgelte Párizs parancsnokának, Gallieninek tanácsait, nyugodtan jelentette ki vezérkarának: „Eh bien, messieurs on se battra sur la Marne.” (Nos uram, a Marne-nél meg fogunk ütközni.)

Gallien felajánlotta Párizs összes autótaxiját és rengeteg katonát szállított a német jobbszárnyra. Ez perze nem döntötte volna el a csata sorsát, ha valakinek az idegei fel nem mondják a szolgálatot. Ez a valaki Hentsch német tábornok volt, akit a csataterre küldtek, hogy jelentést tegyen a legfőbb hadvezetésnek a csatáról. Hentsch elvesztette a fejét, amikor nemvárt helyen, mintha a földből jöttek volna ki, tűntek fel a francia ezredek. A német sereg már közel állt ahhoz a pillanathoz, amikor hosszú ideig tartó előrevonulás összes győzelmeinek a gyümölcsét learathatná volna, a német katonák már látták az Eiffel-torony káros oszlopát, amikor Hentsch szubjektív benyomásaira hallgatva, a legfőbb német hadvezetéség elrendelte a visszavonulást.

És így a német hadsereg elvesztette a megnevívott csatát és egyttal az egész világháborút.

A taxi a „Hotel des Invalides”-ben csak egy anekdóta illusztrációja. Nem autótaxikkal, hanem önuralmával és nyugodt idegeivel nyerte meg Joffre a döntő csatát. Nem startégiai zsenialitás, hanem erős, megdönthetetlen jelleme tette győztesé. Emberi erővel.

KOLOZSVÁRON NEM VOLT VASGÁRDA-HÁZKUTATÁS. A kolozsvári rendőrkészura annak közlésére kér fel, hogy a hir, miszerint a vasgárda kolozsvári szervezeténél házkutatást tartottak volna és ez alkalommal különböző incidensek fordultak elő — nem felel meg a valóságnak.

Éntek, 1931. jan

HIR

Uj Kelet az es...
bánsági zsidó...
Főszerkesztő: I...
Felelős szerkesztő...
Bukaresti sz...
Hátszegi Ernő...
kneink utánnon...
megjölésével

Dr. Mibashan...
énk érdeklődés e...
n hétfői előadás...
előadó elményei...
időből, midőn T...
re volt és az az...
zetések lesznek...
gyvárad konferen...
WIZO-ban tartot...
k, a legnagyobb...
kozta Mibasha...
ói modoráról. A...
natureladássoroza...
előadással, ame...
megeket fog vonz...
rökből, hanem a...
dalom minden ré...
ettőn este 9 óra...
atermében.

Mussolini...
ből jelentik: Hő...
nai lapok a köve...
k: „Porzono uj d...
aggio a római T...
og bemutatásra k...
kat irtak a lapo...
emier előtt és ez...
ők előtt feltűnést...
ában arról kezd...
ampo di Maggio...
ano, hanem egy ig...
aga Mussolini. A...
ól, aki visszatér...
mét visszaszerzi...
óma két lapja r...
ampo di Maggio...
lapogdolata és a...
endületes dikciók...
Mussolinitól szárm...
alószínűvé vált ez...
ogy Benito Mus...
ampo di Maggio...
próbáján.

Bartók Bélát...
Együttműködés...
neveztek ki. Gent...
etek Szövetségének...
nemzetközi Szellemi...
ottsága, amely mo...
adalmi és művésze...
k Bélát, a kitűnő...
nevezte tagjai sor...
Cionista élet...
az utóbbi időben k...
és fellendülés észl...
ista életben, amely...
etek országa és a...
újraszervezése folyt...
hetleg fokozódni fo...
szigeti Barisszia...
kommerzet rendezte...
helyiségében. A ko...
zét Danzig Hillel...
ros risonja nyitotta...
ól való közeli táve...
helyét Klein Simon...
nökének, aki tart...
ette ki programját...
Abraham nagyszaba...
Barisszia chavér...
Klein Arthur, d...
at és dr. Dermer...
ak nevében dr. Kl...
ppant szellemes é...
majd az Eskü elhat...
szülő lendülete n...
ben üdvözölte az...
Hirsch Simon költő...
ben áldozott Lord...
majd változa a cion...
tet. A hivatalos re...
ison zárószavaival...
után dr. Fried Ab...
meg rex bibendinek...
umorra! az egész...
Klein Arthur, dr. I...
el Misu, Hirsch S...
né. Danzig Hillel...
Hirsch Lszák, Klein...
szülő szellemes fe...
ék a kommerz sil...
szakai órákban ig...
tban ért véget. —...
tt tartotta meg re...
ését a szigeti klal...
özgyűlést dr. Fri...
meg, változa a cion...
tetét, majd Jakobov...
Klein Simon ifjusá...
otta meg. A közgy...
urt választotta me...
essel a klál-csoport...
ők lettek: dr. Fried...
zidor, Weisz Izido...
gyvezető elnök pe...
ezenkívül egy 23 ta...
választott a közgyűl...

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidósság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marion Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Dr. Mibashan hétfői előadása.
 Ennek érdekfeszítő előzi meg dr. Mibashan hétfői előadását, melynek tárgya az előadó élményei, tapasztalatai abból az időből, midőn Telaviv polgármestere volt és az azokból leszűrt következtetések lesznek. Mindazok, akik a gyűlésekre konferencián és Kolozsvárt a WIZO-ban tartott előadásait hallották, a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak Mibashan lenyűgöző előadóművészetéről. A helyi csoport ezidei titelfeladássorozatát kezdi meg ezzel az előadással, amely bizonyára nagy meglepetést fog vonzani nemcsak cionista körökben, hanem a kolozsvári zsidó társadalom minden rétegéből. Az előadás fél óra este 9 órakor lesz a neológ iskola teremében.

Mussolini — szinpad szerző?
 Róma hírei: Hónapokkal ezelőtt a naplók a következő hírt közölték: „Forzano új darabja, a Campo di Maggio a római Teatro Argentina-ban bemutatásra kerül”. Különösen nagy figyelmet váltott ki a darabról a premier előtt és ez a római színházi körök előtt feltűnő volt. Pár hete Rómában arról kezdtek suttogni, hogy a Campo di Maggio szerzője nem is Forzano, hanem egy igen nagy ur, sőt talán maga Mussolini. A darab Napoleonról szól, aki visszatér Elba szigetéről és onnan visszaszerzi 100 napra az uralmat. A darab két lapja már tudja, hogy a Campo di Maggio szerzője Forzano, de a lapok elárulták és a darabban előforduló személyes díkezők egy része Benito Mussolininál származik. Tegnap aztán nyilvánossá vált ez a feltevés azáltal, hogy Benito Mussolini megjelent a Campo di Maggio című darab főszereplőjében.

Bartók Bélát a Nemzetközi Szellemtudományok Bizottságának tagjává nevezték ki. Genfből jelentik: A Nemzetközi Szellemtudományok Bizottságának tagjává nevezték ki Bartók Bélát, aki a Nemzetközi Szellemtudományok Bizottságának tagja volt. Bartók Bélát, a kitűnő magyar zeneszerzőt nevezték tagjává.

Cionista élet Maramaroszigeten.
 Az utóbbi időben kétségtelenül őrvendés fellendülés észlelhető a szigeti cionista életben, amely az ifjúsági szervezete országos és a klal-cionista csoportok szervezése folytán a jövőben remélhetőleg fokozódni fog. Folyó hó 4-én este szigeti Barisszia nagyszerű avatókonferenciát rendezett a Stein-buffé külön helyiségében. A kommerz hivatalos részét Danzig Hillel, a Barisszia eddigi elnöke vezényelte, majd a Barisszia elnöke Simon költői szavazással beszédet mondott a szigeti cionista életéről. A hivatalos rész Klein Simon részvételével zárta. A konferencián részt vevők: Klein Simon, dr. Székely Menyhért és dr. Dermer Jakabot. Az avatókonferencián Klein Simon válaszlal szellemes és hatásos beszédet mondott az Eskü elhangzása után Keszner asszisztens leendő elnökét. Ezután Klein Simon költői szavazással beszédet mondott Lord Melchet emlékének. A hivatalos rész Klein Simon részvételével zárta. A konferencián részt vevők: Klein Simon, dr. Dermer Jakab, Fränkel Misu, Hirsch Simon, Fränkel Misu, Danzig Hillel, Steinmetz Rachel, Hirsch Izsák, Klein György és Keszner asszisztens szellemes felszólalásaikkal emelkedett a kommerz sikerét, amely a későbbi órákban igen emelkedett hangulatban ért véget. — Folyó hó 6-án délelőtt tartotta meg reorganizációs közgyűlését a szigeti klal-cionista csoport. A közgyűlést dr. Fried Ábrahám nyitotta meg, majd Jakobovits Adolf pénztári és Klein Simon ifjúsági referátumát tartotta meg. A közgyűlés dr. Klein Arthur választotta meg egyhangú lakkessé a klal-cionista csoport elnökévé. Társelnökök lettek: dr. Fried Ábrahám, dr. Rosner Zsidor, Weisz Izidor és Pollák Ferenc. A közgyűlés elnök pedig Fränkel Misu, aki 23 tagu intézőbizottságot választott a közgyűlés.

„Invalides”-ben sztrákió.
 A „Invalides”-ben sztrákió. A kora annak közlése szerint a vasutasok az alkalmal fordultak elő —

NEM VOLT TARTÁS.
 A kora annak közlése szerint a vasutasok az alkalmal fordultak elő —

Titulescu valóban otthagyja a diplomáciai szolgálatot és ügyvédi gyakorlatot fog folytatni Bukarestben

Február elsejére hívják össze a néppárt országos kongresszusát

Bucuresti-Bukarest, január 9. A Curenatul szerint politikai körök megerősítik a hírt, hogy Titulescu február végén hazajön, lemond londoni követi állásáról, újból átveszi egyetemi katedráját és ügyvédi gyakorlatot fog folytatni. A lap szerint ez nem jelenti, hogy Titulescu visszavonulna a politikától, sőt ép ellenkezőleg, ez fogja lehetővé tenni, hogy intenzíven bekapcsolódjék

a belpolitikába, amelynek tavaszi kialakulásában döntő szerepe lehet. Averescu tábornok Goga Octaviannal folytatott megbeszélése alapján elhatározta, hogy a néppárt országos kongresszusát február elejére fogja összehívni. A pártelnök körlevelet intézett valamennyi pártvezetési elnökhöz, akiktől javaslatot kér a napirenden levő gazdasági problémák megoldására nézve.

Hét és félmillió dollár jövedelmi adót fizet az ifjabb Rockefeller. Newyorkból jelentik: A nyilvánosságra hozott adókimutatások szerint ifj. Rockefeller 7 és fél, Ford fia 2 millió dollár évi jövedelemadót fizet. Érdekes, hogy J. P. Morgan amerikai nagybankár adója a százezer dollár sem éri el, s nála még ügyvédje is több adót fizet.

Megszökött Bécsből egy híres szélhámos. Bécsből jelentik: Faccio Róbert nemzetközi szélhámos és tolvaj ma egyik bíróságtól a másikig kísérés közben megszökött örei elől és gyors futással egy csatornabejárathatban eltűnt. Faccio volt egyi tettese a Folkestone-Calais hajóutvonalon elkövetett Van Dyck-kép eltulajdonításának is.

Eljegyzés. Gantz Fridus Vajdakamarás és Thalblum Jakab Cluj jegye sekk.

Tigrisek szétéptek egy állatszeli-dítőt. Toulonból jelentik: Egy állatszeli-dítőtelepen borzalmas eset történt. Az egyik állatszeli-dítő bement egy kecskére, amelyben hat tigris volt, hogy a reggeli gyakorlatokat elvégeztesse velük. Az egyik tigris hirtelen rávetette magát és karmaival hatalmas sebet ütött az arcán, majd egy másik ütessel kikarmolta mindkét szemét. A szerencsétlen állatszeli-dítő a földre bukkott, ami a többi állat számára jeladást volt, hogy egytől-egyik rávessék magukat. Egymás után csaptak le rá karmaikkal, amíg végre több felügyelőnek sikerült az áldozatot kimenteni a vadállatok karmai közül. A szerencsétlen ember még lélegzett, de eszméletének visszatérése nélkül meghalt. Az a tigris, amely először csapott le rá, két esztendő előtt egy állatszeli-dítőt már agyonmaccangolt.

Orvosi hír. Dr. Apfel Bertalan, a modenai szülészeti és nőgyógyászati klinika volt internje rendelőjét Dejen Str. Gh. Cosbuc 18. megnyitotta.

Hideg időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint változóan felhős, hideg időjárás várható, esetleg kisebb havazásokkal. A hőmérséklet Budapesten ma délben 1 fok Celsius volt.

Dél-Walesben még 150 ezer munkás sztrájkol. Londonból jelentik: Dél-Walesben 150 ezer munkás sztrájkja még tart. A munkásság szakszervezetének végrehajtó bizottsága tegnapi ülésében új ajánlat szövegében állapodott meg, mely szerint hajlandók a munka újrafelvételére hét és félórás munkaidőre és változatlan bérek mellett. A javaslat az egyeztető bizottság elé kerül. Gazdasági körökben remélik, hogy ideiglenes megállapodással véget fognak vetni a sztrájkoknak.

Újabb expedíció indult Fawcett ezredes felkutatására. Newyorkból jelentik: A napokban utazott el Brazília felé egy tizenegytagú expedíció, amelynek az a célja, hogy felkutatassa a dzsungelben Wawcett ezredes után. Öt évvel ezelőtt az egész világ érdeklődése kísérte Fawcett ezredesnek, a kiváló angol kutatónak és társainak expedícióját Brazília legvadabb, felderítetlen dzsungelének mélyében. Wawcették rádió útján adták le tudósításaikat a dzsungelből a világlapoknak, de Fawcett rádió tudósításai egyszerre csak elmaradtak: s azóta nem jött több hír a bátor kutatókról. Több expedíció indult már el megkeresésükre, de ezek az expedíciók az ellenségesen viselkedő indián törzsek fenyegetésétől megrettenve hamarosan visszafordultak. A mostani expedíció elhatározta, hogy ha török, ha szakad, át-kutatja az egész dzsungelvidéket. Az expedíció vezetője, Alexander Siemel, kijelentette az indulás előtt, hogy nem reméli, hogy Fawcettet, valamint 21 éves fiát és társukat, Raleigh Rimmelt, még élve találja meg az indiánok fogásában. Mindenesetre azonban tisztázni akarja, hogy mi történt a tragikus sorsu kutatókkal!

Javul Poincaré állapota. Párizsból jelentik: Poincaré állapota javul, de orvosiak még nem engedik az ágyból felkelni.

Venezuelos elhagyta Rómát. Rómából jelentik: Venezuelos a sajtófogadáson kijelentette az újságíróknak, hogy Görögország és a kisantant viszonya igen jó, különösen a Jugoszláviához való viszony kitűnő, de szívesen Romániához és Csehszlovákiához is. Venezuelos szerint mivel országának nincsenek közös érdekei a kisantant államaival, ezért nem áll fenn köztük szövetség, csak barátság. Egyébként Venezuelos görög miniszterelnök tegnap este elhagyta Rómát. Bucuszatásán a pályaudvaron Grandi külügyminiszter képviselte az olasz kormányt.

A Messiást várják Észak-Rhodesiában. Londonból jelentik: Az angol birodalmi parlamenti szövetség legújabb jelentése szerint Észak-Rhodesiában sajtósági vallási tömeghisztéria lett urrál a lakosságban. A benszüllött között az a hír terjedt el, hogy a Messiás másodszori megjelenése rövidesen várható és ezt a hitet különböző afrikai babonákkal és szelleműző szertartásokkal keverték, úgy, hogy a Messiásnak különös varázserőre bír tulajdonának. Egy Mwanalesa nevű benszüllött nemrég a Messiás szerepében lépett fel több törzs körében és 30 benszüllöttet „vizpróba” vetett alá. Természetesen mind a 30 áldozat a vízbe fulladt. A fekete Messias elfogása rendkívül nehéz feladatnak bizonyult, miután a benszüllötték, állítólagos földöntúli hatalomtól félve, minden erejükkel védték és rejtgették. A misszionáriusok nagyszerű felvilágosító munkásságának ellenére az afrikai faluk felett ma is a varázslók uralkodnak s a benszüllötték mindent megtesznek, hogy kiengeszteljék a gonosz szellemeket, akiktől ma is rettegnek.

A Zsidó Nőegylet f. hó 11-én d. u. 5 órai kezdettel a Newyork nagytermében táncal egybekötött teadélutánt rendez. Mivel külön meghívót nem küldenek széjjel, ezután kér minél számosabb megjelenést az elnökök.

Brüning kancellár Felső-Sziléziába utazott. Berlinből jelentik: Brüning kancellár a mai napot Marienwerderben töltötte, majd gépkocsin kiutazott a nyugati keletporoszországi Visztula-határra és este Luther dr., a birodalmi bank elnökének kíséretében elutazott Kelet-Poroszországból Felső-Sziléziába.

A Menza-bál tiszteletjegykijelése. Kolozsvár lelkes zsidó hölgygárdája két héttel ezelőtt házról-házra kopogtatott a zsidó Menza-bál tiszteletjegyeivel és mindenki, akit csak felkerestek, igyekezett minél nagyobb összeggel áldozni ennek az elsörendű zsidó szociális akció céljainak. A közbeesett munkaszüneti napok megakasztották ennek a nemes akciónak teljes lebonyolítását és így a Menza-bál tiszteletjegyei nem jutottak el mindenkihez, akik azt ki akarták váltani. A hátralevő tiszteletjegyeket most a zsidó Menza diákok és diáklányai fogják szétfordítani és hisszük, hogy Kolozsvár zsidó társadalma éppen olyan szetettel és megértéssel fogja fogadni őket, amint azt a Menzáért szorgoskodó hölgyekkel tették.

Jövő szombaton lesz a Haggibbor teaestélye. Az Uj Kelet tegnapi számában a január 10-re hirdett táncos teaestélye a Haggibbor teniszszakszaktályának a jövő hét szombatjára, január 17-re lett elhalasztva. A Haggibbor vígalmi bizottsága e hó 11-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a klubhelyiségben ülést tart, amelyre a bizottság tagjain kívül a szakszaktályok delegátusai is kötelesek megjelenni. A tárgysorozaton a bál előkészítése szerepel.

NAPRÓL-NAPRA

Mewcastle közelében egy autófuvarozó leányát, aki maga is sofför, az utvonaltól egy elhagyatott részén utasa megidámdta és erőszakot akart ellene elkövetni. A gonoszterv e terve nem sikerült. Ekkor petróleumot vett elő leöntötte a kocsi és a leányt s azt meggyújtotta. A leányt félholtan találták az égő kocsiában. Még volt annyi ereje, hogy leírást adhatott támadójáról s azután kiszívódott. A nyomozó hatóságok keresik az elvetemült gonosztervöt.

Doumergue francia köztársasági elnök ma audiencián fogadta a londoni lordwayort, aki Joffre temetésére érkezett a francia fővárosba. Barthou francia hadügyminiszter ma reggelit adott a Joffre marsall temetésén részt vett külföldi katonai delegációk tiszteletére, amelyen a francia hadvezér marsalljai, Pétain, Liautey és Franchet d'Esperey is megjelentek s ott volt Weygand tábornok vezérkari főnök is. Az Akadémián ma Jules Cambon mondott emlékbeszédet Joffre felett, mely után a gyász jeléül az ülést felfüggesztették.

Az irországi Connaught kerületben Carrickon-Shannon közelében kétezer éves királysírt fedeztek fel, amelyben két csontváz feküdt. A sírűreg bejáratát faragványos sziklatömb zárta el, ami kétségtelen jele annak, hogy két ezredév előtt is magas nivóg emelkedett a kőfaragási ipar. A sírban régi ékszereket és más értéktárgyakat találtak.

Charpentier francia boxbajnokot és Chaplin második elvált feleségét színházról jövet gépkocsiba szállás közben fejveres rablók megtámadták s állandó életveszélyes fenyegetés közben a soffört arra kényszerítették, hogy elhagyatott uccába hajtsa, ahol a utasokat kirabolták s a gépkocsiból kikérgettek, majd elhajították. A rendőrség nyomozza a rablókat. A mozisínész nő kára 75 ezer dollár.

Tókiói városi részvényeinek francia birtokosai aranyfrankban követelik napjaik ellenértékét s a pórt első fokon meg is nyerték. A tegnapi fellebbviteli tárgyaláson a részvénybirtokosok igényét elutasították. A végleges döntés elé nagy érdeklődéssel tekintenek széles körökben.

1930 folyamán Budapest adókból 202 millió pengő folyt be a közpénztárakba. Ebből 97 és félmillió volt állami, a többi városi adó. Az 1929. évhez képest az állami adók bevételezett összege ötmillióval emelkedett, a városi adók összege két és félmillióval csökkent.

A bécsi esti lapok közlése szerint a német birodalmi postaminisztérium a külügyminiszter útján tiltakozó jegyzéket juttatott el a szovjet postavezérgigazgatósághoz, amelyben felszólal a közigazgatás hátrahagyott rádióállomást állandóan nagy adóenergiával zavaró orosz állomás működése ellen s annak azonnali megszüntetését követeli.

Az Evening Standard newyorki jelentése szerint Jack Diamond bandavezér, aki ellen hónapokkal ezelőtt revolveres merényletet követtek el, teljesen lesoványodva hagyta a kórházat és Acraban levő kényéyába utazott, amelyet időközben erődde alakították át. A bandita olyan gyenge, hogy alig tud megállni a lábán. A golyókat kettő kivételével a kórházban testéből eltávolították. A pert mindaddig nem tűzik ki tárgyalásra, míg Diamond egészsége teljesen helyre nem áll.

A Chicago Tribune információi szerint a világon 1898 millió ember él. Ezek közül 710 millió keresztény. Európában van 184 millió katolikus, 118 millió protestáns, 114 millió görögkeleti és 9 millió zsidó.

Nemzetközi agrárkonferencia Bécsben. Bécsből jelentik: Január 19-én közép-európai agrárkonferencia kezdődik az osztrák fővárosban, amelyen Olaszország, Svájc, Németország, Bulgária, Lengyelország, Csehszlovákia, Görögország, Románia, Magyarország, Jugoszlávia és Ausztria delegátusai fognak részt venni. A konferencia napirendjén a nemzetközi agrárválság tiz aktuális problémája szerepel.

